

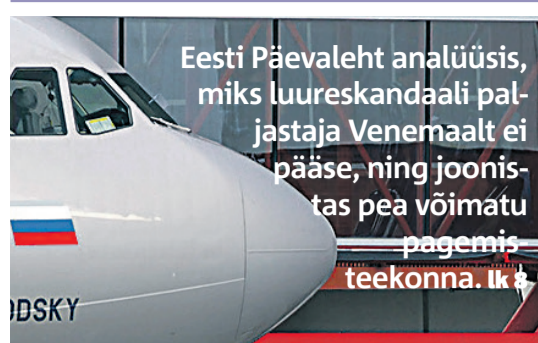
On tarkust, aga mitte hoolivust

Tiibeti laama Pema Dorjeel pole usaldust rikaste inimeste ega poliitikute vastu. Lastest tuleb aga kasvatada hoolivad täiskasvanud. lk 6-7

Mis teeb Narvast Eesti linna?

Narvast saab vastuseks: peamiselt ajalugu. Ida-Viru linnade lahkulöömise referendumist möödub aga 20 aastat. lk 10-11

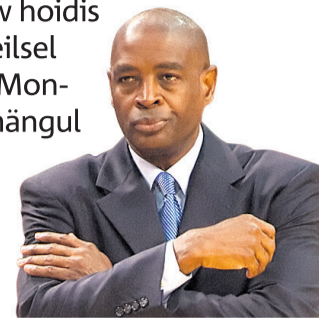

Eesti Päevaleht analüüsis, miks luureskandaali paljastaja Venemaalt ei pääse, ning joonistas pea võimatu pagemis teekonna. lk 8

Edward Snowdeni olematu pääsetee

NBA treener tuli Tallinna

Milwaukee Bucks'i peatreener Larry Drew hoidis Tallinnas eilsel Kreeka ja Montenegro mängul silma peal oma uuel hooaegsel. lk 16

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 137 | KOLMAPÄEV, 17. JUULI 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Kristhel Vahit

Pärnus kõlas maailma kalleim viiul

Meistritöö. Eile alanud Pärnu muusikafestivali avas Sinfonieta Rīga ja viiulisolisti Anne Akiko-Meyersi kontsert Kristjan Järvi dirigeerimisel. Päeval kontserdimajas proovi teinud Akiko-Meyers hoidis käes maailma kalleimaks viiuliks peetavat pilli nimega Vieuxtemps Guarneri, mida on nimetatud ka viiulite Mona Lisaks. Giuseppe Guarneri 1741. aastal valmistatud viiulit on aegade jooksul kasutanud sellised virtuoosid nagu Henri Vieuxtemps, Yehudi Menuhin, Itzhak Perlman ja Pinchas Zukerman. Mõne aasta eest 18 miljoni dollarile hinnatud pill kuulub praegu anonüümsele omanikule, kes määras selle eluaegseks kasutajaks Akiko-Meyersi. EPL

Kaubakeskus asus võitlusse oma parklas kimavate *streetracer*'itega

- Ülemiste keskuse parklast on saanud ebaseaduslike kihutajate meelispaik, kuhu iga nädala neljapäeva õhtul koguneb sadakond inimest.
- Peale enda ja oma auto näitamise kiputakse kogunemistel ka alkoholi tarbima.
- Ülemiste keskuse jaoks on lahendus lihtne: parkla tehakse poole väiksemaks, et kihutajatel

enam ruumi poleks, kuigi sellega muutub parkimine klientide jaoks ebamugavamaks.

- Politseinikud ja liiklusspetsialist näevad ohtu, et *streetracer*'id viivad oma hooletu käitumise ja suhtumise üle ka tavaliiklusesse.
- Kogunemisi peavad ohtlikuks ka osalised, kuulis Eesti Päevaleht eelmise neljapäeva õhtul. lk 2-3

Savisaare kopsakat honorari selgitatakse ilmumata teostega

Edgar Savisaare advokaadi sõnul sai Keskerakonna esimees ja Tallinna linna pea 173 551 eurot koguni kuue raamatu kirjutamise eest. „Tõde Eestist” on juba raamatuletidel, kuid sellele peaks järgnema veel viis teost. Neist esimene, venekeelne „Tõde Eestist” ilmuvat augustis, paar

kuud enne kohalikke valimisi. Raamatute kirjastaja Pavo Pettai jutust selgus, et peale ilmuvate raamatute arvu polegi tal neist midagi muud teada. Ometigi on kopsakas honorar juba makstud, mis pole küll ennekuulmatu, kuid siiski ebatavaline viis Eesti raamatukirjastamises asju ajada. lk 4

JUHTKIRI

Dopingujaht peab jätkuma

Kas on mõni spordihuviline, kellel nüüdsest sprinterite dopinguskandaalist kuuldes ei tulnud korrakski pähe mõtet, et dopinguvastane võitlus on kaotatud? Surve paremate tulemuste nimel dopingut tarvitada on ju tohutu, sest tipus olek tähendab ka raha ja kuulsust. Peale selle on piir eetilise ja ebaeetilise vahel hägusemaks muutunud, dopinguteemas on tänapäeval nii palju meditsiinilisi ja juriidilisi aspekte, et eetika kipub nende kõrval varju jääma.

Kui ajas tagasi minna, siis doping hakkas surmamatuks koletiseks kujunema möödunud sajandi keskpaigas ja seda peamiselt majanduslike huvide, aga ka teaduse ja poliitika toel. Majanduslike huvide ehk spordiäris teenitava raha vähenemisel kahaneks kõvasti ka sportlaste motiiv dopingut tarvitada.

Õeldakse, et dopinguskandaalid kahjustavad spordi mainet. Ühe või teise konkreetse sportlase „noteeringut” meedia- ja reklaamitööstuses mõjutavad need kindlasti, aga üldises plaanis ei saa öelda, et sport majandusharuna oleks alla käimas. Mõelge praegusele Tour de France’ile – rattasport on üks dopinguskandaalidest kõige rohkem räsitud ala, aga Le Tour on endiselt üleilmse tähtsusega meediasündmus. Võib-olla on inimeste suhtumine dopinguga vahele jäänutesse viimasel ajal isegi sallivamaks muutunud. See ei oleks üllatav, arvestades fakti, et oma

Keeruline võitlus

Doping võimutseb spordi äriks muutumise tõttu, aga võib selle äri ka hävitada.

võimekuse, väljanägemise või hetkelise elunautimissuutlikkuse parandamine kõikvõimalike kunstlike vahenditega, nende halbade kõrvalmõjudest hoolimata, on tavainimestegi seas levinud.

Samal ajal on doping spordi kui äri jaoks ikkagi riskantne. Tippisport on kõitev meelelahutus siis, kui näeme seal ausat võitlust võrdsete vahel. Samuti on vaja, et tunneksime enda ja spordikangelase vahel midagi ühist olevat. Dopinguvabaks laskmine viiks ilmselt selleni, et paljudel juhtudel pole need tingimused täidetud ning sport – mitte ainult sporditööstus, vaid ka inimeste spordihuvi – pööraks allakäigule. Selle vältimiseks tasub dopinguvastast võitlust jätkata, ausa ja valemängu piiri selgemaks teha, karistusi karmistada. Ja miks mitte ka tähtsate võistluste kalendrit hõrendada, sest ka pingeline kalender on üks põhjus, mis sportlasi keelatud ainetel juurde viib. ●

REPLIIK

Ostja lollitamine

Lähnen pärast hommikust trenni supermarketisse, et kiirelt enne tööd endale jogurt, müsliüksused või rosina-pakk haarata. Ja ekslen justkui peidetud toiduaineid otsides riulite vahel pea kümme minutit.

Loogiline oleks, et küpsised asuvad maiustuste juures, aga ei. Loobun ja asun rosinaid otsima. Teenindajaga konsulteerides selgub, et need on hoopis sissepääsu juures. Võtan paki ja lähen maksma. Siis selgub, et müsliüksused, kuigi mitte täpselt minu tahetud küpsiseid, on võimalik leida kassa – aga ainult ühe kassa – juures!

Kui selle strateegia eesmärgiks on meelitada mind rohkem ostma, siis see ei õnnestu. Pigem pahandab, kui pean meeldivat jäätist otsima neljast eri kohas asuvast külmikust ja lähen kassasse selleta. Pisipoed on mugavamad, kuid peaaegu välja suremas, pealegi on neis väike ja kaltsis kaubavahetus. Kas tuleb tervele mõistusele lootma jääda või hoopis teed juhatavale kaardile, mis väidetavalt juba mõnes kaupluses olemaski on? ● **Merle Must**

lk 10: Priit Simson: Narva 20 aasta pärast iseseisvusreferendumit

lk 11: Indrek Tarand: Narvasse on vaja rohkem Eesti riiki

KOHTLA-JÄRVEL MÜÜVAD HÄÄLETAJAD OMA KEHA

Kohtla-Järvel tegutsevad naised, kes hääletavad autode peale, kuid hiljem selgub, et nad pakuvad seksuaalteenust. Politsei teatas, et on nendest juba aastaid teadnud ja naised tegutse-

vat üksi. „Politseil pole nendega probleeme olnud, sest oma keha vabatahtlik müümine pole seadusvastane,” ütles politsei pressiesindaja. „Juhul, kui oleks tege-

sega või sunniga pakkuda seksuaalteenust, siis see oleks juba seadusega vastuolus ja karistatav.” Ta lisas, et politsei soovib sellest teenusest kindlasti keelduda. **ERR**

Kihutajate kohtumise tõmmatakse poole k

Aastaid Ülemiste keskuse parklas toimuvate sadade illegaalsete tänavakihutajate kogunemistele peaks lõpu tegema keskuse laiendus, mis võtab parklalt ruumi.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Juuli esimese neljapäeva õhtu on Tallinnas Ülemiste parklas erakordselt rahvarohke – ühe kohalolija YouTube’i video näitab mitmesajaliikmelist inimmassi, mis on politseiautod sisse piiranud. Politsei lülitas sisse sireeni ja hakkab aeglaselt liikuma, saatjaks veneja eestikeelsed kommentaarid, naer ja telefonidega filmimine. Videole püütud olukord on ainult üks näide juba aastaid Ülemiste ostukeskuse juures toimuvast. Nimelt on parklast saanud illegaalsete võidukihutajate ehk *streetracer*’ite meelispaik, kust tihti peale liigutakse edasi Tallinna lähiste teelõikudele kiirusi proovima.

Ülemiste keskuse direktor Guido Pärnits nentis, et probleemiga ollakse kimpus juba aastaid. Kuigi kogunejad otseselt kaubanduskeskusele suurt kahju ei tee, tekitavad nad parklast edasi liikudes teistele liiklejatele ohtlikke olukordi. Seega oleks hea, kui nad juba alguses nii suurte kampadena koguneda ei saaks.

Rocca al Mare näide

„Turvafirma on öelnud, et neil pole seaduslikku alust neid ära ajada, politsei on ka jõuetu,” nentis Pärnits. Üks lahendus on Ülemiste keskuse laiendus, sest juurdeehitatav ala tuleks poole parklasse. „Võtame asja käsile ja piirame seda, et suurel avatud alal sellist testimist poleks enam võimalik teha,” selgitas Pärnits.

Keskuse chitustööd algavad juba kuu jooksul. Peale selle on plaanis rajada ka künniseid ehk nn lamavaid politseinikke. „See tähendab, et puht füüsiliselt poleks enam võimalik kiirendada. Praegu on parkla suur ja selliste tüüpide jaoks mugav,” sõnas Pärnits.

Kuigi künniste rajamine

ja parkla kitsamaks muutmine muudab klientidele selle kasutamise ebamugavaks, aitavad nad tõesti teha lõpu õiste kihutajate kogunemistele, kinnitas ka liiklusjurist Indrek Sirk. Ta tõi näiteks Rocca al Mare keskuse, kus aastate eest samuti *streetracer*’id kogunesid. Künnised takistavad pikalt sirge maa sõitmist ning seetõttu ei meelita parkla enam kiirendajaid nii väga.

See tähendab, et ära jäävad massilised kogunemised, kus üksteisele autode välimuse, hinna, kiiruse ja ehk ka hulljulgusega „ära teha” tahetakse. „Massiga tekib anonüümsus – tekib tunne, kõik teevad, miks mina ei või,” rääkis Sirk.

Parklasse pandi nn lamavad politseinikud ja kiirendajaid see enam ei meelita.

See, et tänavakihutajad ikka veel ebaseaduslikult üksteisega mõõtu üritavad võtta ja suuri kogunemisi peavad, näitab Sirk hinnangul, et kümne aastaga pole suudetud midagi muuta. „Ükski meede ei võta probleemi ära, aga tingimused peavad olema võimalikult ebamugavad. Rocca al Mares muudeti nii keskkonda.”

Ta lisas, et lahendus oleks ka see, kui parklas kehtiks õueala. Seda saab korraldada maaomanik. „20 km/h on nii-võrd madal kiirus, et selle ületamine on lihtne,” viitas Sirk sellele, et siis on ka lihtsam liiklusrikkumisi tuvastada ja kogunejaid karistada.

Kuigi politsei jälgib praegu pidevalt parklasse kogunejaid ja püüab ka linnast väljas toimuvaid kiirendusi takistada, on silma peal hoidmine tihti kõik, mida nad teha saavad. Politsei- ja piirivalveameti Põhja prefektuuri liiklusjärelvalvekeskuse juht Elari Kasmets sõnas, et parklasse kogunemine iseenesest ei ole karis-

Need näiliselt kunstilised rehviujutid tekksid Ülemiste keskuse parkimisplatsil.

Möödunud neljapäeval valvas parklat kaheksa autotäit politseinikke.

Streetracer’ite kogunemised on omamoodi väljanäitused.

NARKOMAAN VANGI

Kohus mõistis 27-aastasele Eduardile narkojoobes juhtimise ja varguse eest kuue kuu pikkuse vangistuse ja konfiskeeris temalt auto. Politsei tabas ta neli korda narkojoobes roolist. **ERR**

TARTU ÜLIKOO PÜÜB REAALAINETE TUDENGEID STIPENDIUMIGA

Uuest õppeaastast pakub Tartu ülikool füüsika, keemia ja matemaatika bakalaureuseastme tudengitele 200-eurost stipendiumi, mis alguses määratakse sisseastumise pingerea, hiljem

õpitulemuste järgi. TÜ teadusprorektor Marco Kirm tõdes, et uued stipendiumid aitavad motiveerida noori reaalaainete õppima. Tema sõnul võib toetuste mõju juba märgata reaalaainete

vastuvõtu nimekirjades – näiteks sai 31 informaatika 155 õppekohale kandideerijat 100 punkti. Informaatika ja infotehnoloogia õpilasi toetab kuni 240-euroga ka IT akadeemia. **ERR**

Eesti Päevaleht

Täna digilehes

●●● Briti piirivalveamet võib konfiskeerida reisija telefoni.
●●● Microsoft maksis Google'i töötajale preemiat.

paik Ülemistel itsamaks

Fotod: Tanel Meos

tsile ilmselt kahe nädala eest seni suurima mõõduvõtmise ajal.

Nädala eest kogunenud noortel olid käes ka õllepudelid.

Platsil kihutamist ei ütle ära ka mootorratturid.

tatav. „Meile teeb aga muret, et paljud parklas kogunejatest peavad hiljem liikluses maha omavahelisi kiirendusi, seades enda ja ümbritsevate elud ohtu ning rikkudes seadust.”

Kirjutasid viis protokollid

Tänavu algasid kogunemised parklas juba aprilli lõpus ja mai alguses. Kahe viimase nädala jooksul on kahe parklast edasi kihutama läinud inimese puhul ka menetlust alustatud: ühel mõõdeti auto liikumiskiiruseks 155 km/h, teine eiras politsei korraldust. Parklas vormistas politsei möödunud nädalal viis väärteprotokollid, ühe avalikus kohas alkoholi tarbimise ja neli kohaliku omavalitsuse heakorraeskirjade rikkumise tõttu. Varasematel aastatel on politsei kontrollinud kõiki sõidukeid ja neis olevaid inimesi, kui kogunemised on väga suureks paisunud.

„Meile näib, et kõige rohkem kutsub neid peamiselt noori inimesi parklasse kogunema tegevusetus, sinna hul-

Parklas harjutatavad agressiivsed sõiduvõtted kantakse üle ka tavaliiklusesse.

ka veel veidi sotsiaalset puberteeti ning vajadust ennast tõestada,” rääkis Kasemets. Tema sõnul teeb politseile eriti muret see, et parklas harjutatavad agressiivsed sõiduvõtted ja suhtumine kantakse hiljem üle ka tavaliiklusesse. „Praegusel juhul panevad kiirendajad ohtu nii enda kui teiste elu, tegelikult ei tea isegi seesama kiirendaja, kes on tema kõrvalautos, millised on tema sõiduõnnetused ning meeoleolud.”

Sirk rõhutas, et illegaalsete tänavakiirendajate puhul pole tegu ainult liiklusprobleemiga, vaid see näitab, et autohuvilistel noortel pole kohta, kus oma võimeid ja sõidukeid seaduslikult proovida. „Neid kohti [ralipark], kus seda saab legaalselt teha, on suhteliselt vähe. Paljudel pole võimalust nendes minna,” rääkis ta. „Ohtlikuks teeb asja paratamatult see, kui mängu tuleb alkohol ja auto juba ise on ohtlik. Kusagil aga peavad harjutama ka väikesed [Markko] Märtnid.” ●

Selline pilt avanes möödunud neljapäeval Ülemiste parklas.

Foto: Eesti Päevalehe lugeja

Kogunemistega seotud nendivad: asi on läinud ohtlikuks

Reportaaž

Kelli Seiton
reporter

Ülemistel tänavakiirendajaid jälgides selgus, et politsei eest pääsemise tõttu vahetati õhtu jooksul korduvalt kohta.

Ülemiste parkla asfalt on musti rehviõõtsed tihedalt täis. Keskus on juba tund aega suletud, ent parklas seisavad sadu autod, nende ümber veel rohkem inimesi. Nii on see toimunud nagu kellavärk juba aastaid järjest igal neljapäeval.

Ka autohuvilised ise nendivad, et praegu on asi käest ära läinud. „Need, kes alustasid, tahtsid sõita, olid autohuvilised. Aga kui tulid massid, tuli alkohol mängu,” räägib üks kiirendussõitjate lähedal olev inimene, kes ei soovinud oma nime avaldada. „Asi läks ohtlikuks.”

Õhtu algus on aga rahulik. Väikesed seltskonnad piidlevad üksteist põnevusega: kellel on milline auto ja kes kuhu ja millal stardib. Ainult mõni üksik tiirutaja proovib oma sõiduki võimeid ja vajutab gaasi, nii et mootor mörgab üle parkla.

Politsei, kes samuti parklas ringi tiirutab, jääb rahulikuks. Kokku võib lugeda kaheksa sõidukit ning veel rohkem politseinikke. Paar politseiautot on parkinud ennast otse platsi keskele – sinna, kus on näha kõige rohkem rehviõõtsi. Need meenutavad juuli esimese nädala neljapäeva, mil asi

üle käte läks ja parklas oli selle suve suurim hulk rahvast. Nüüd näibki, et ka politsei on väljas tavapärasest suuremate jõududega.

Esiatgu ei näi see parklas kogunejaid segavat. Väikesesse kampadesse kogunevate noorte näolt peegeldub ärevust, mitmel noorel on käes ka siidripurk või õllepudel. Ühes parkla nurgas on näha värvilisi Moskvitšeid, teisel pool on kamp mootorrattastega, paljusid autosid kaunistavad rohelised vahtralehed.

„Kas see on teie auto?” küsin ühelt eriti läikima löödud autodega seltskonnalt. „Meeldib vä?” vastavad need kiirelt. „See auto ka meel-

Noorte näolt peegeldub ärevust, mitmel on käes ka siidripurk või õllepudel.

dib?” osutavad nood järgmisele, ise selgitades, et auto võtab 3,5 sekundiga 100 km/h välja. Kas nii kiirele autole siin platsil üldse mõni teine vastu saab? Vastatakse, et saab küll, ja osutatakse ühele valgele autole, mis olevat lausa kaks korda kiirem.

Siin ongi omamoodi Tallinna autopargi näitus, räägib üks nendest kogunemistest rohkem teadev noormees. Ta lisab, et kindlasti on mõni oma ema-isa autoga, ent valdav osa on siin siiski enda auto näitamiseks, et sellega eristuda ja silma paista.

Ühtäkki tundub, et osa sõidukeid hakkab liikuma. Kuna Eesti Päevaleht on eba-

seaduslike kiirendajate kogunemisi ka eelmisel suvel jälginud, võib järgmisi samme ette aimata – üsna sõnatult istuvad parklas olevad kambad autodesse ja sadu sõidukid suunduvad üksteise järel hanereas linnast välja.

Mullu suvel võeti suund ühe Tallinna külje all oleva laohoone taha. Autod pargiti ja sadu inimesed ääristasid teelõigu, et omavahel mõõtu võtvaid kihutajaid päikeseloojangu taustal paremini näha, pildistada ja neile kaasa elada. Rahvahulga mõõt oli võrdne mõne suvise vabaõhuürituse omaga. Politsei ajas kogunemise üsna pea laiali, ent seltskond kihutas edasi järgmise kohta. Väljas oli juba pimedaks läinud ja võidusõidurada – vaiksemat sõiduteed – polnud isegi täies ulatuses näha. Omamoodi kiirenduse

osaliseks sai ka liinibuss, mis inimesi Maardu poole viis ja kiirendajate taga n-ö oma korda pidi ootama.

Nüüd on olukord aga teine ja massilist parklast ära sõitmist ei tule. Eesolev vahtralehega auto on inimesi täis topitud, vilgutab tulesid ja teeb teel veidraid haake. Mõnikümme sõidukit pargib end tee äärde ja kihutamise võiks justkui alata, kui järsku sõidab kurvi tagant välja politseibuss. „Ment,” arutleb viis vahtralehega autost väljunud noort. „Nagunii lähuvad ja alustavad uuesti mujal,” nendivad nad, istuvad autosse ja liiguvad taas sõitu alustanud autovoolu järgi. ●

Väljaandja usub pimesi Savisaare veel ilmumata raamatute edusse

Venekeelne „Tõde Eestist” peaks ilmuma augustis ehk paar kuud enne kohalike valimisi.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Edgar Savisaart esindava advokaadi selgitused Keskerakonna esimehe ja Tallinna linna peaaugust suure honorari kohta on pärast nädalavaheust mõnevõrra muutunud. Kui algselt jäi tema väidetust mulje, et 173 551 euro suurune summa tuli peaaugust raamatu „Tõde Eestist” kirjutamise eest, siis nüüd on jutt kuuest raamatust, millest viis pole veel ilmunudki.

Seega püsib segadus, kas see raha oli ikkagi honorarina saa-

matu puhul nägime, võivad kuupäevad nihkuda,” tõdes ta.

Kuid järgnevat raamatute kohta, mille eest honorar on juba tasutud, pole ka väljaandjal suurt midagi teada. Ainus asi, mille kindlat kokkulepet Pettai kinnitas, on teoste arv. „Kontseptsioon ei ole täpselt paigas, aga see on kokku lepitud, et kuus saab neid raamatuid olema. Sisu osas on veel nuputamist, teeks esialgu ühe sammu korraga,” sõnas Pettai.

Kõik need ei ole siiski erinevad teosed, nende hulgas tuleb ka tõlkeid inglise ja vene keelde. „Need on mõeldud välis- turule, seal loodame ka teist- suguseid müüginumbreid,” lisas ta.

Küsimusele, kas kuue raamatu väljaandmise plaan ilma nende sisu teadmata pole liiga riskantne, vastas Pettai, et kuna praegu ollakse esimese raamatu eduga rahul, pole põhjust oodata, et järgnevatel kehvemini peaks minema. „Me

oleme arvestanud ka raamatute müügituluga. Eks äririsk

on siin ikka sees, 100% ei saa midagi ette prognoosida, aga me tegime erinevaid arvutusi,” selgitas Pettai.

Tasu saab valmis töö eest

Eesti kirjastuste liidu tegevjuht Kaidi Urmet tõdes, et mingit universaalset tüüplahendust raamatu kirjutamiseks ei ole, väga palju eri detaile selgub läbirääkimistes ja kokkulepetes autoriga. „Samuti lepatakse kokku, millal honorar makstakse. Üldiselt on Eestis olnud nii, et makstakse ikka raamatu müüki jõudes,” sõnas ta.

Mitme raamatu honorari ettemaksmist esineb tema sõnul näiteks, juhul kui mõni väliskirjastus soovib avaldada eesti autori mitu teost ja mak- sab nende eest korraga.

Kui vastavad tõele Midfieldi andmed, et Savisaare raamatut on müüdnud üle 5000 eksemplari, siis see on Urmeti hinnangul väga hea tulemus, sest selliste arvudega pääseks 20 enim müüdnud raamatute tabeli madalamatele ridadele. Rahva Raamatu 2013. aasta raamatumüügi esisajas on „Tõde Eestist” praegu 16. kohal. ●

Välis- turule mõeldud raamatutest loodame teist- suguseid müüginumbreid.

dud. Selgust aitaks tuua teadmine, mida kujutavad endast need ilmumata raamatud, mille eest Savisaar raamatute väljaandmist toetavalt Arsay Investmentsilt suure honorari sai.

Raamatud annab välja aga Keskerakonna kauaaegse reklaamipartneri Paavo Pettai firma OÜ Midfield. Pettai sõnul ei ole teiste raamatute ilmumise täpne graafik veel paigas. Küll aga peaks Eesti turule mõeldud venekeelne „Tõde Eestist” ilmuma augustis ehk paar kuud enne kohalike omavalitsuste valimisi.

Enam-vähem on ka selge, et järgmisel kevadel peaks ilmal- valgust nägema „Tõde Eestist 2”, mille kallal Savisaar pidavat Pettai sõnul töötama. „Aga Edgar Savisaar on väga hõivatud inimene, nagu esimese raa-

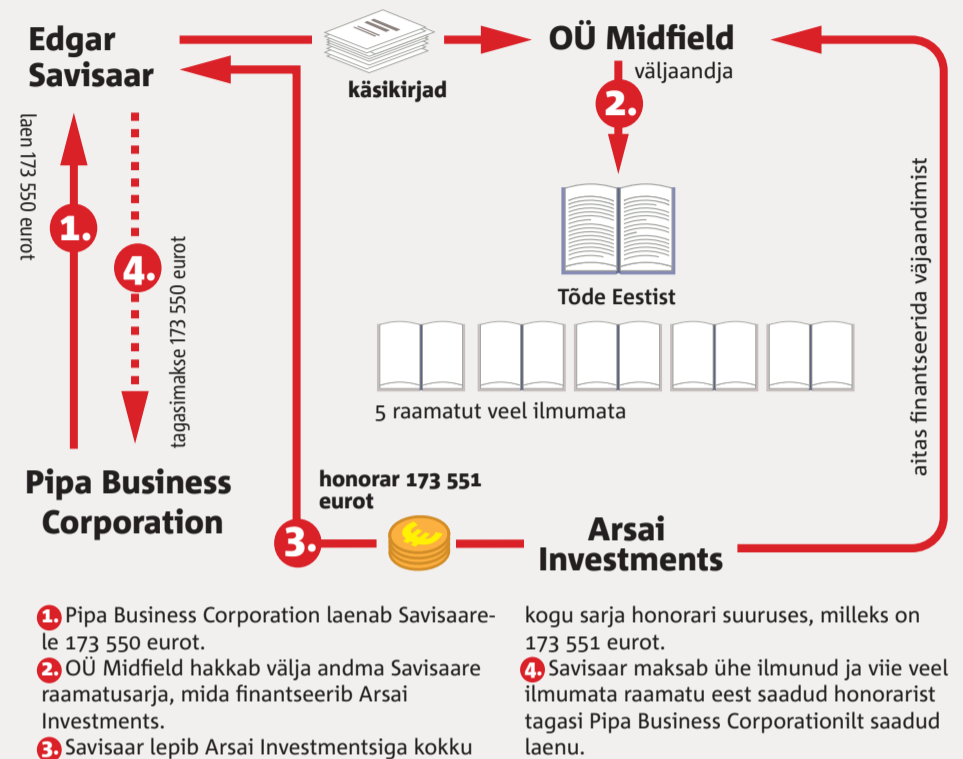
2012. aasta bestsellerite honorarid kahvatuavad Savisaare oma kõrval

Kui 173 551 euro suurune honorar ühe raamatu eest tundub liig, siis kuidas on see kuue keskmisest paremini müüva teose puhul? Kirjastuste liidu eelmise aasta menukitabeli järgi on kodumaise ilukirjanduse tipus Tõnu Õnnepalu „Mandala”, Indrek Hargla „Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus” ning Andrus Kiviräha „Lood”. Kokku müüdi neid kolme 13 182 eksemplari. Nende keskmine letihind on praegu kauplustes umbes 17 eurot. Auto-

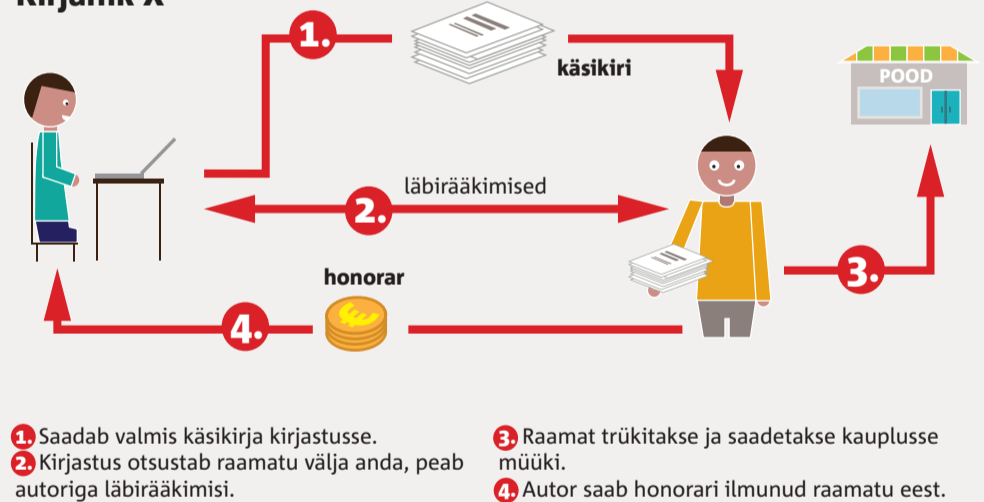
rile jõuab kaanehinna väga vähe, paarist eurost umbes viie euron.

Eeldades, et Savisaare esimesed kolm raamatut läheksid kaubaks sama hästi ning järgmised kolm samuti, suudaks ta Eestis maha müüa 26 364 raamatut. Kui Savisaar saaks igalt eksemplarilt optimistlikud kuus eurot, oleks Savisaare honorariks 158 184 eurot. Seda on ikkagi 15 367 eurot vähem, kui on tema veel ilmumata raamatute eest saadud honorar.

Kuidas anda välja raamatut?

Kirjanik X*

*üldine skeem sellest, kui autor otsustab kasutada kirjastuse abi

Graafika: Paavo Käambre

Robbie Williamsi DVD meeskond tutvus võttepaigaga

Kontsert. Eile käisid Tallinna lauluväljakuga tutvumas Robbie Williamsi eelseisvast sõust vändatava ja kogu tuuri ainsa ametliku kontsertsalvestuse režissöör Russell Thomas (fotol) ja otseülekande produtsent Melanie Fletcher. Kogenud filmitegijate käe all on muu hulgas valminud kontsertfilmid maailmanimedele U2, Depeche Mode ja Coldplay ning toodetud ka Londoni olümpiamängude ava- ja lõputseremoonia teleülekanded. Koos kontserdi sinise korraldusmeeskonnaga pandi kohtumisel paika Ees-

ti seni keerukaima ja suurima tele- ja filmiprojekti kaamerate paigutus ja tehnilised üksikasjad. Sõu ajal saab töös olema 29 profikaamerat, sealhulgas Eestis esimest korda ka nn ämblikaamera, mis võimaldab kontserdist püüda 360-kraadist kolmemõõtmelist pilti. Kokku teeb DVD-le pressitava ja 200 kinos üle maailma otse ülekantava kontsertsalvestuse kallal tööd ligi 100 oma ala tippspetsialisti. Robbie Williams esineb Tallinna lauluväljakul taas esisessioonipäeval, 20. augustil. Liina Ristoja

Foto: Rauno Volmar

ÜKS KÜSIMUS

Miks tekst ostutšekilt kiiresti maha kulub?

Katrin Bats

Rimi Eesti Food AS
kommunikatsioonispetsialist

Üleminek termotrükile on tänapäeva trend ning see trükiviis on vanema tehnoloogiaga võrreldes kiirem ja vastupidavam, töökindlam ja efektiivsem. Termotrükk on tundlik soojuse, päikesevalguse ja hõõrdumise vastu. Kui klient ostab näiteks kodumasinat, siis on mõistlik see tšekk hoiustada mitte rahakoti vahel, vaid panna kuhugi päikesevalguse eest ära. Meie praktika näitab, et üldjuhul ei tulene probleemid sellest, et tšekk pole loetav, vaid sellest, et inimesed kaotavad tšeki ära või ei mäleta, kuhu nad selle panid.

Kaisa Alliksaar

Psühhiaater Jaanus Mumma ei poolda sundravi, sest alkoholismiga toimetulekul on tähtis inimese oma tahe.

Foto: Vallo Kruuser

Psühhiaater: kiireid lahendusi alkoholismi probleemile pole

Intervjuu

Merle Must
merle.must@epl.ee

Eestis on u 55 000 alkoholisõltlast, kellest saab ravi 10%. Võrreldes Nõukogude ajaga pole joomisharjumused muutunud.

•• Olete 25 aastat töötanud sõltuvushäirete ravile keskendunud Wismari haiglas ja varem ka Tallinna psühhiaatriaiglas. Mis on selle aja jooksul muutunud?

Alkoholitarbimise tendents on püsinud jätkuvalt kõrge, eestlased on alati palju joonud. Tarbimine vähenes ainult kriisi ajal, umbes 2008. aastal, kui nägime, et kiirabi tõi ka vähem alkoholismipühhoosiga inimesi haiglasse.

Ravile tulevate inimeste sooline ja vanuseline proportsioon on enam-vähem sama. Muutunud on eelkõige süsteem: Nõukogude ajal oli ravi süsteemne ja sundviisiline, praegu aga täielikult vabatahtlik.

Inimesed maksavad haiglas oldud päevade eest, võimalik on ka anonüümsus, seega ei tasu ravile tulekut kartada. Pereliikmed on küll hädas, kui alkohoolik ravile minna ei taha, kuid sundravi poleks parem, sest alkoholismiga toimetulekul on tähtis siiski inimese oma tahe.

•• Eesti paistab sotsiaalministeeriumi andmetel silma alko-

holi liigtarvitamisega seotud surmade rohkusega: 2011. aastal üle 9% surmadest. Mida alkoholismi vähendamiseks teha? Kiireid lahendusi pole. Tuleb tasapisi inimeste käitumist ja suhtumist muuta, piirata tootmist ja reklaami. Muidugi tuleb tegeleda ennetuse ja noortega.

•• Usute alkoholireklaami ja tootmise piiramise, kuid kellele peaks jääma põhiline vastutus, kas inimesele või riigile? Peamine koormus alkoholismiga toimetulekul lasub ikka inimesel, kuna tema otsustab enda eest. Eriti meie liberaalse riigi korral.

•• Alkoholisõltuvuse esinemisagedus on Eestis kõrge, ravi saab aga sotsiaalministeeriumi teada ainult kümnendik sõltlastest. Miks nii vähesed? Põhjuseks on see, et ravi eest tuleb maksta oma rahakotist. Haigekassa tasub ainult nende

sed aitavad, valus on lausa vaadata, kuidas nad viimased sendid kokku kraabivad.

•• Ambulatoorne ravi aga nädalavahetuse pidutsemisele kuuluva summaga võrreldes üle jõu ei käi. Esimene vastuvõtt maksab 20, korduv 10 eurot.

•• Kas riik peaks alkoholismiravi toetama? Riigi suhtumine on kogu aeg olnud selline, et alkoholism on inimese enda tekitatud haigus. Samal ajal on selle tagajärg kurb ja haigekassa kulutab meeletult raha, sest alkoholism võib põhjustada üle 60 haiguse ja ka invaliidistumist.

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

•• Eestl on kehtestanud küll alkoholi reklaami- ja müügi-piirangud, kuid riiklikku alkoholipoliitikat pole. Mida võiks veel teha? Tüsistuste ennetamisega tasuks rohkem tegeleda. Ei saa öelda, et riik midagi ei tee, aga raha oleks alati juurde vaja, kuna alkoholism on tõsine probleem. Võiks suurendada haiglate lepingumahte, kuid seda ei saa ka lõpmatuseni teha, kuna meil ei

Erakondade rahastamise järelevalve pole rahul sotsist esimehe tööga

Erakondade rahastamise järelevalve komisjon võib täna Ardo Ojasalule umbusaldust avaldada.

Kristjan Lukk
kristjan.lukk@epl.ee

Eesti Päevalehele teadaolevalt pole komisjoni liikmed rahul esimees Ojasalu ja aseesimees Kaarel Tarandi käitumisega sotsiaaldemokraatide uskumatult soodsate telereklaamide uurimisel.

Teema tõi avalikkuse ette Eesti Ekspress 2. mail ilmunud artiklis. Kuigi seda polnud komisjonis ametlikult arutatud, kirjutas Tarand 22. juunil Delfis, et juhtum pole uuritav.

Keskerakonna määratud komisjoni liikme Siret Kotka sõnul on see valeinfo: „Komisjon pole seda otsustanud ja kahetsusväärset ei tahtnud ja ei osanud esimees seda samuti ümber lükata.

IRL-i esindav Kert Karus kavatseb tänasel koosolekul Tarandile ja Ojasalule järeleparimisi esitada. „Meil on oma siselist ja kui sealset debatti lugeda, siis küsimusi on tekkinud ka teistel komisjoni liikmetel, mitte ainult minul,“ märkis ta.

Närviline õhkkond

Kaarel Tarand ei soovinud koosolekul arutlusele tulevaid teemasid eile kommenteerida. Sama ütles Eesti Päevalehele komisjonis Reformierakonda esindav Meelis Atonen. „Kõik mured ja probleemid lahendame komisjoni siselselt,“ sõnas ta.

Rakvere haiglas suri laupäeval rase naine

Nädalavahetusel Rakvere haiglasse viidud väga raskest seisundis raseda naise elu ei suutnud arstid päästa. Haigla peaarst Sirje Kiisküla kinnitas juhtunut, aga ei soostunud üksikasju täpsustama, öeldes, et on põhjaliku informatsiooni haigusjuhtumi kohta saanud sotsiaalministeeriumisse.

Ministeeriumist öeldi, et 13. juulil toodi kiirabiga Rakvere haiglasse väga raskest seisundis patsient, kellele osutati küll vajalikku abi, aga kelle elu ei olnud sellegipoolest võimalik päästa – kahjuks on haigusi, mille ees on ka tänapäeva meditsiin võimetu. Hukkunu lähedastele avaldati kaastunnet.

ERJK liikmed

- Ardo Ojasalu – esimees, esitaja SDE
- Kaarel Tarand – aseesimees, esitaja õiguskantsler
- Meelis Atonen – esitaja Reformierakond
- Kert Karus – esitaja IRL
- Siret Kotka – esitaja Keskerakond
- Toomas Mattson – esitaja riigikontrolör
- Anu Toots – esitaja vabariigi valimiskomisjon

„Viimasel ajal on komisjoni tegevus läinud närviliseks,“ kirjeldas esimees Ojasalu valitsevat õhkkonda. „Teatud seltskond näeb, et ma olen sattunud oma tegevuse tõttu halba positsiooni ja kuigi komisjon on oma tööd teinud suhteliselt tasakaalukalt, siis on hea ikkagi näpuga näidata.“

Kuigi ERJK liikmeks esitasid teda skandaali põhjustajad sotsid, ei pea Ojasalu end karjääripoliitikuks ja komisjoni esimehe koha kaotamise pärast ei muretse.

„See, et mind esimehe kohale soovitati, on seotud minu professionaalse taustaga. Mulle pole oluline, et peaksin positsiooni hoidma,“ ütles ta. Esimehe ja aseesimehe kohta umbusalduse esitamiseks on komisjoni töökorra kohaselt vaja ühist ettepanekut vähemalt kahelt liikmelt. Ettepanek võetakse päevakorda hiljemalt järgmisel koosolekul. Avaldus läheb läbi, kui ettepaneku poolt hääletab üle poole komisjoni liikmetest. ○

Sotsiaalministeeriumi teatel saab tervishoiuteenuste kvaliteedi ekspertkomisjon Rakvere haiglas surnud raseda naise juhtumit kommenteerida eeldatavalt septembris, pärast arutelu ja hinnangu andmist.

Statistikaameti andmetel suri raseduse, sünnituse või sünnitusjärgse perioodi tüsistustesse mullu üks noor naine. 2011. aastal oli kaks surmajuhumit ja 2010. aastal üks juhtum.

Aastatel 2007–2009 surmajuhumeid ei esinenud, kuid viimase kümne aastaga kokku on raseduse või sünnitusega seoses Eestis surnud 15 naist. ○ Delfi

Tiibeti laama näeb kõikjal üha rohkem pimestatud ja korrumppeerunud pol

Intervjuu

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Tiibeti laama Pema

Dorjee sõnul on ainus viis vaesuse vähendamiseks õpetada lapsi uskteisest hoolima ja jagama.

●●**Budismi peamine mõte on hoiduda vägivallast. Üks konfliktioht on ka Eestis palju kõne all olev poliitikute korrupsioon. Kui te püüate aidata vaeseid inimesi, siis võimul olevad inimesed hakkavad omakorda teie vastu võitlema. Kuidas sellega hakkama saada?**

Teen oma projekte Nepalisis ja Indias, nii et ma ei tee kunagi suurt heategevusorganisatsiooni. Nepalisis on mul viis kuus väikest organisatsiooni. Kui mul on väike organisatsioon, siis poliitikud ja rikkad inimesed lihtsalt ei näe. (*Naerab*) Kui ma kõik need kokku paneksin, siis oleks üks suur organisatsioon ja nad näeksid palju raha pangas ja hakkaksid mõtlema, kuidas seda endale saada. Ma ei räägi palju ega tee endale reklaami. Väga vaikselt tegutsen. Ma ei räägi poliitikutele meie projektidest. Ma räägin oma sõpradele tänavastest või tüdrukute müümisest või elunditega äritsemisest ja lihtsalt tegutsen. Ma ei saa ka palju rääkida, sest ma olen Tiibeti põgenik. Mul ei ole kohta. Ma ei ole nepallane ega indialane. Mul endal ei ole mingeid õigusi. Ma püüan saada palju usaldusväärseid sõpru. Aga suured organisatsioonid on bürokraatlikud ja tekiavad mittevajalikud kulutused.

●●**Aga toote probleemidele ikkagi valgust ja räägite nendest. Jah, ma räägin, et on nii palju tänavalapsi. Nii palju tüd-**

te inimeste ja poliitikute vastu. See on tõsi. Raha on neid pimestanud. Me kõik muutume pimedaks, sest me kõik tahame raha. Keskkond on hävitatud, vesi on hävitatud, õhk, inimeste harmoonilisus, head kultuurid, kõik sellepärast, et me tahame raha. Oleme pimedad. Meil on nüüd nii palju looduskatastroofe, sest me ei näe enam. Kui me niimoodi jätkame, siis me varsti ei eksisteeri enam sellel planeedil. Moraalsusega on asjad halvasti. Alles kuulsin, et üks suur mees oli vägistanud 11-aastase tüdruku. Mille pärast? Iha pärast. Mõnel inimesel on tugev iha raha järele, mõnel seksi järele, mõnel võimu järele, mõnel kõrge hariduse järele, et endale nime teha ehk kuulsaaks saada.

●●**Mõeldakse üksnes iseenda või oma perekonna peale, mitte teistele inimestele või loodusele.**

Isekas mõtlemine. Budismis ütleme, et mõtle teistele rohkem kui endale. Kui räägid kaastundest, kui räägid armastavast headusest, tuleb olla teiste inimeste vastu hea. Isegi kui olen väga endasse kiindunud, siis parim viis ennast armastada on armastada teisi. Kui armastan teisi, siis olen õnnelik. Kui ma armastan üksnes ennast, ei saa ma kunagi õnnelikuks.

●●**Kas teil on raskem tänapäeval viia seda sõnumit inimesteni, kuna raha on nii võimukas?** Me üritame, me tõesti üritame. Mul on väike organisatsioon koos sõpradega Rootsis. Selle nimi on Hands On. Nende filosoofia on harida suuri firmasid olema head ja inimlikud firmad, õpetada olema aus, läbipaistev ja hoolida oma klientidest. Isegi kui nad saavad natuke vähem kasumit, aga nad on klientide jaoks väga head, siis kliendid tunnevad seda ja firma on edukas. Kui nad tahavad ainult võtta klientidelt kogu raha ja räägivad valesid, aga kvaliteeti ei ole eriti hea, ega siis kliendid ole ka narrid!

●●**Olete tegelenud ka tüdrukute ja naiste vastase vägivaldla probleemiga. Me näeme üha rohkem rahvusvahelist tüdrukutega kaubitsemist ja endiselt palju koduvägivalda. Mida peaks tegema?**

Asi on selles, et see on kellelegi kasulik. Me püüame üha rohkem reklaamida seksi. Me näeme seda pidevalt igal pool enda ümber. Osta seda, tee seda, proovi toda. Niimoodi äratakse meis iha. Ja see läheb aina suuremaks. Kuni inimesed ei suuda ennast enam kontrollida. Ja siis tulebki vägivaldsus. Kõik peaksid võtma vastutuse. Seksielu ei peaks nii tohu-

tult palju reklaamima. Loomad ka seksivad, see on osa elust. Tiibetis minu vanemad ka seksisid. Aga seda ei reklaamita. Nüüd aga oleme selle teinud tohutult tähtsaks ja suureks, mõtted on sellega liiga palju seotud. Vanasti oleks Tiibetis olnud mõeldamatu, et soovitakse magada 11-aastase tüdruku. Raha on meid pimestanud, nii et me ei näe enam tagajärgi.

Tahan olla õnnelik ja ei taha kannatada. Nagu sinagi. Meil on ühtne arusaam.

●●**Ka meil Eestis paljud inimesed, sealhulgas lapsed elavad vaesuses. Mis on kõige tõhusam viis vaesuse vastu võitlemiseks ja ühiskonna võrdsustamiseks?**

Meil on olnud kommunistid: Lenin, Marx, Mao – kõigil neil oli suur viha rikkaste, kapitalistide, kuningate vastu. See ei ole õige. Me peame lapsi korralikult harima. Kui nad on juba täiskasvanud, siis on juba veidi hilja. Peame lapsi õpetama, et kui sul on leiba üle, kas sa sooviksid anda seda teisele poisile või tüdrukule, kellel ei ole piisavalt süüa. Väikesed lapsed armastavad seda. Näiteks üks väike Soome tüdruk korjas oma koolikaaslastelt Nepali lastele palju raha. Selle eest saavad meie tänavalapsed väga korralikult süüa. See liigutab mind. Kui lapsi haritakse koolis ja kodus, siis arvan, et neist kasvavad rohkem hoolivad täiskasvanud. See on ainus lahendus. Poliitikutega sedasi ei saa.

●●**Nendega on juba hiljaks jäädud.**

Nad on läinud nii kaugele, et ei saa enam tagasi tulla. Isegi mingi aitamise alge on neil väga raske tekkima. Ja nad ütlevad, et nemad on kõige targemad (*Naerab lõbusalt*).

Koolides tuleb lastele õpetada moraalsust. Seda me üritame oma projektiga, mis on mõeldud enamasti tüdrukutele, kuna nemad kannatavad kõige rohkem. Meie missioon on neid harida ja neid üles äratada. Et nad teaksid, mis õigused neil on ja kui palju nad suudavad teha. Siis miks nad peaksid poistele alluma? Me peame neile andma energiat. Nepalisis mõned inimesed müüvad organeid, meie harime noori tüdrukuid, et nad ei pea seda tegema. Nii palju tüdrukuid müüakse inimkaubandusse. Ainult haridusega saab seda muuta. Ma arvan, et see võtab põlvkondi aega.

●●**Jah, lapsed saavad mõnes mõttes abistamise mõttest paremini aru kui täiskasvanud. Jah, nad on palju praktilisemad.**

●●**Meie tänapäeva maailm on ühendatud, meil on internet. Me peaksime kasutama oma võimalust jagada positiivseid teadmisi. Aga samal ajal kasutatakse seda ka negatiivsete sõnumite andmiseks.**

Haridussüsteemis on midagi puudu olnud. Inimesed tehakse väga intelligentseks. Aga nad ei arenda hoolivust. Niimoodi haridusest saabki vaid

Mõnel on tugev iha raha järele, mõnel seksi järele, mõnel võimu järele.

rukuid, keda müüakse. Aga ma ei ütle, et need lapsed on tänavail, sest Nepali valitsus on lootusetu. Tänavalapsed on olemas, me näeme neid. Mõni päev tagasi olin Nepalisis ja me andsime siis süüa 45 tänavalapsele. Me toidame neid ja see on see, mida teeme. Me ei kritiseeri valitsust, sest kui ma seda teeks, siis ma ei saaks enam kunagi neid lapsi aidata.

●●**Kas mõnikord on siiski raske, kui tahate öelda, kuidas asjad tegelikult on?** Ma ütlen. Ma ütlen, et ma olen natuke kahtlev hariduse või rikkaste inimeste teemal. Mõnikord ütlen, et olen täielikult kaotanud usalduse rikas-

Laama käib loenguid andmas Euroopas ja USA-s. Loengureisidel kogutud annetustega saab ta oma kohalikke abistada.

em rahast iitiku

KES TA ON?

Tiibeti Laama Pema Dorjee

Sündinud 1951 Tiibeti ja India piiril Shillongis nomaadide perekonnas.

●● 1995 anti talle budismi filosoofia õpingute tulemusena geše aunimetus, mis vastab läänemaisele doktorikraadile.

●● Pema Dorjee on käima lükanud mitu projekti, et aidata parandada kõrvaliste külade elanike elujärge, asutades kooli, aidates ehitada külakogukonna hooneid ja sildu. Mitmed tema projektid on seotud tänavalaste aitamisega, näiteks on ta asutanud oma Lääne sõprade toel Katmandusse tänavalaste varjupaiga. Igal aastal aitab ta viia haiglasse operatsioonidele lapsi ja vanureid, kellel muidu puudus võimalus ellu jääda. Nepal on ta mitu korda sattunud korrumpeerunud võimude pahameele alla, kuna ta on tõstnud häält noorte tüdrukutega kauplemise ja elunditega äritsemise vastu.

meetod, kuis võtta endale veel rohkem raha.

●● Kuidas teie oma koolides õpetate?

Budistlik vaatenurk on inimesekeskne. Kui ma lähenen sulle kui eestlasele ja pean ennast tiibetlaseks, sind naiseks ja ennast meheks, siis nii lähenedes on meie vahel suur erinevus ning see on täiesti vale. Kui ma lähenen nii, et sina oled ka inime ja mina olen inimene, siis ma kohtun teise inimesega. Mina tahan olla õnnelik ja ei taha kannatada. Ja sina tahad sama. Nii on meil ühtne arusaam. Nii ma ei mõtle sinule haiget tegemise peale. Oleme võrdsed. Sellel tasandil on palju lihtsam rääkida ja üksteisest aru saada. Paljud ütlevad: mina olen peaminister. Nad unustavad, et nad on inimesed. Indias professoril ja kokal ei ole võimalik koos teed juua. Professoril on tähtis tiitel ja kokal ei ole mingit tiitlit, professor tunneb kokaga koos süües häbi. See on professori nõrkus. Ta ei näe ennast kui inimest. Raha, kuulusus, võim ja haridus on inimesi pimestanud. Hästi haritud inimesed on väga korrumpeerunud, alati nii isekad.

●● Haridus peaks ju andma rohkem teadmisi. Aga isegi haridus saab olla negatiivne.

Rohkem kui negatiivne. Kõrgemalt haritud inimesed on kavalamad ja korrumpeerunud. Rumalatel inimestel külades ei ole ideid, kuidas varastada avalikku raha. Kõrgelt haritud ei ole inimsüdan ega hoolivust. ●

Mõned praegu käimasolevad projektid:

- Väike lastekodu 13 tänavalt leitud tüdruku jaoks
- Algkool mõneteistkümnepoisi ja tüdruku jaoks
- Väikeste külade elanikele veevärgi sisetoomise projekt
- Mitmete klassiruumide ja kooliaedade kordategemise projekt
- Noorte käsitööprojekt
- Sõltlaste rehabilitatsiooniprojekt
- Koolide toetamine sponsoorite leidmisel
- Orbude toetamine, et nad saaksid koolis käia
- Indias vanade inimeste aitamise toidu hankimisel ja elamistingimuste parandamisel
- Nunnaklooster Indias
- Klooster Nepal, kus elab 50 noort munka

Pema Dorjee oli pikka aega ka Tiibeti lasteküla juhataja ning tuhandete laste isakuju.

Põlvas toimub laupäeval taas kord Harmoonika Lõõtspillipidu

Tuleval laupäeval kõlab juba kolmandat aastat Eesti ühes ilusaimas kontserdipaigas Põlva Intsikurmus armastatud lõõtspillimuusika, laulab Gerli Padar, kuulata saab kandlemängu ning omaladseid pillikoosluseid.

Üritus on tänava võtnud lausa festivali mõõtmeid, lähemalt räägib üks idee autoritest ning korraldajatest, Põlva linnavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Janika Usin.

Kellele on üritus peamiselt suunatud, on sellel miski laiem filosoofia ja ajalooline taust?

Harmoonika Lõõtspillipidu kutsuti ellu, et taaselustada ja elavdada August Teppo aegset kohalike lõõtspillimeistrite ja -mängijate traditsiooni. August Teppo kodutalu asus Põlva kihelkonnas ning seepärast on põlvakad võtnud selle traditsiooni säilimise oma südameasjaks. Peo idee sündis mul koos Põlva Muusikakooli direktori Ester Liblikuga kultuurilinnade mõttekojas. Hindamatu on olnud ka kohaliku lõõtspillientusiast Heino Tartese panus, kes on vedamas nii lõõtspilli valmistamise kui ka mängu õpetust.

Heino Tartese kogutud Põlvamaa pillimängijate lugudest selgub, kui määrav on pillimehe elus olnud esimene isiklik lõõtspillikogemus. Pealegi on lõõtspill pill, mida õpitakse mitte noodi, vaid kuulmise järgi. Seepärast oleme pidanud oluliseks Teppo tüüpi lõõtspilli traditsiooni säilimiseks jagada nii pilli mängimise, kuulamise kui ka valmistamise kogemust nii laiale auditooriumile kui võimalik.

Osalejaid on tõenäoliselt palju, kuid oskate ehk nimetada mõne markantsema esineja, milliseid ettekanneid on oodata, kui suur on esinejate üldarv?

Tänavu oleme võtnud õpetada Teppo tüüpi lõõtspilli valmistamist ja sellel mängimist ka lõunanaabritele lätlastele. Vastutasuks õpetavad nemad meile oma rahvusliku kandle valmistamist ja sellel mängimist. Kuidas see pärast poolt aastat tööd välja on kukkunud, saab näha ja kuulda ka Harmoonikal, kus esineb selle Eesti-Läti projekti koondorkester, kus lisaks lõõtspillile on kuulda ka kandleid, viiuleid ja mandoliine.

Lõõtspillipidudel Põlva Intsikurmus on varem osalenud üksiksolistid, lõõtspilliansamblid ja suur lõõtspilli koondorkester. Külalistena tegid esimesel pillipeol kaasa Estonia teatri pillimehed ja eelmisel aastal ka Ott Lepland. Sel aastal on peo erikülaliseks armastatud suvelaulik Gerli Padar, pidude lavastajaks on olnud ja on selgi aastal Ain Mäeots Vanemuisest.

Et käimas on rahvuskultuuri pärandiaasta „Pärandita pole pärijat“, püüame meie oma kontekstis kajastada mõtet: pojad pärivad pilli. Noori lõõtsamängijaid

on peale tulemas järjest rohkem, Võru Folkloorifestivali lõõtsade võistumängimise on kaks korda järjest võitnud just noor Põlva pillimees Toomas Ojasaar. Meie noor lõõtspillipois Mart Kirotar, kes on osalenud kõigil kolmel Harmoonika peol, tunnustati sel aastal üleriigilisel pilliõpilaste konkursil noorima vanuseklassi parimaks mängijaks. Mart tunnustati parimaks ka tänavusel Võru folkloorifestivali lõõtspilli võistumängimisel noorteklassis. Harmoonika peo avaloo mängivadki peo noorimad: 11-aastane Mart koos kümneaastase pillitüdruku Kristin Semmiga.

Ainulaadne on peo lõpus esinev lõõtspillide koondorkester. Traditsiooniliselt pole lõõtspillid eriti saanud mitmekesi koos mängida, kuna pilli valmistajad tegid pillile häälestuse kuulmise järgi ja nii tuli see igal pillil erinev, mis omakorda välistas pillide koosmängu. Nüüd on pillimeistritel abiks tänapäevased vahendid, mis võimaldavad timmida pillide häälestuse ühesuguseks ja nii on uuematel pillidel võimalik ka koosmäng. Sel aastal mustiseerib koondorkestris 70 lõõtspillimängijat.

Millistel alustel on osalejad valitud, kuidas Harmoonikale esinema pääseb?

Esinejad on peamiselt välja kasvanud MTÜ Lõõtspilliselts lõõtspillikoolist, kes tänaseks on laiali üle Eesti.

Mis teeb lõõtspillipeost Harmoonika selle aastal festivali?

Need on 19. juulil toimuvad Kūlaharmoonika peod üle maakonna 19 kohas. Kūlaharmoonika pidude eesmärgiks on tutvustada seda omapärast ja kaunikõ-

alist pilli ka lõõtspillimängijata külades, et ka sealse pere pisemad pojad või tütreid võiks kuulda lõõtspilli häält ja vaadelda pillimängu. Kūlaharmoonika pidusid aitavad korraldada kohalikud kultuuriseltsid ja -korraldajad.

Need on kohalikud peod, kus osalevad 1–4 lõõtspillimängijat, kes siis teevad muusikat üsna sellisel moel kui Teppo-aegsed pillimehed. Muide, vana oli pillimeestel pidumängude piirkonnad rangelt ära jagatud ja teise pillimehe alale ei olnud soovitatav oma nina toppida, võis halvasti lõppeda.

Kuidas on lood festivali populaarsusega, on see ajaga kasvanud?

Seekordne pidu on kolmas ja festivali mõõtu alles esimest aastat. Küllastajate arv on iga aastaga kasvanud, sel aastal võib Harmoonika peakontserdi küllastajate arvule liita lisaks ka kogu Kūlaharmoonikate publiku üle maakonna.

Lõõtspilliarmastus käib Põlvas sel aastal ka kõhu kaudu. Veel enne kui 20. juulil lõõtspillipeol lõõtsad lahti tõmmatakse, alustatakse külaliste mõjutamist hoopis teiste meelte kaudu. Nimelt on peonädalaks Põlva linna Talupoe kodukohvikus Tillu kokku pandud ka Harmoonika erimenüü, kus iga päev pakutakse üht kuulsamate peoliste lemmikroogadest.

Terve nädala jooksul pakutakse kohvi kõrvale kohevaid lõõtsasaii.

Kui kallid on piletid ning kas mõni kontsert on ka tasuta, kuidas on lood laste ja pensionäride puhul?

Kūlaharmoonika peod on tasuta. Tasuline on ainult peakontsert laupäeva õhtul Intsikurmus. Piletid on müügil Piletilevis, hinnad jäävad vahemikku 4 ja 8 eurot, kohapeal on sissepääs võimalik lunastada 10 või 5 euro eest.

Ootame kõiki Eesti suurimale lõõtspillipeole!

Kairi Oja
vabakutseline ajakirjanik

PÕHJA-SOOMES ON JUULIKUUS LUMI MAAS

Esmaspäeva õhtupoolikul sai osa Lapimaast ootamatu vaatepildi osaliseks, kui temperatuur langes keset kesksuivist päeva üllatuslikult alla nulli ning algas lume- ja lörtsisadu. Viimastel päevadel tuli

maha lumi ja Enontekiö ja Kittilä vallas kohati isegi tuiskas. Juulikuine lumesadu pole Lapimaal siiski midagi haruldast – öökülm ja lumesadu on kõrgtundrates ka kesksuvel üsna tavaline. **Delfi**

EGIPTUSE RAHUTUSTES HUKKUS SEITSE INIMEST

Egiptuse pealinnas Kairos sai ööl vastu eilset president Mohamed Morsi poolehoidjate, vastaste ja julgeolekujõudude vahelistes kokkupõrgetes surma seitse ja vigastada 261 inimest. Moha-

med Sultan Egiptuse päästetee-nistusest ütles, et kaks inimest sai surma Kairo kesklinna sillal ja viis Giza piirkonnas. Egiptuse võimude teatel võeti kokkupõrgete ajal vahi alla 401 inimest. **ERR**

Snowden ei pääse Venemaalt

Analüüs

Raimo Poom
välisuudiste juht

Venemaa presidendil Vladimir Putinil oli õigus, kui ta nentis, et Venemaa on õhust täiesti sisse piiratud.

USA luure jälgimisprogramide andmete lekitaja Edward Snowden veedab juba neljandat nädalat Moskva Šeremetjevo lennuvälja transiitsoonis. Ta on nähtavalt üritanud pärast jaanipäeval Hongkongist saabumist sealt minema saada. Ta on saatnud kümnetele riikidele asüüli taotlemise palveid. Kolm Lõuna-Ameerika maad – Boliivia, Venezuela ja Nicaragua – on positiivselt vastanud, kuid Snowden ei liigu.

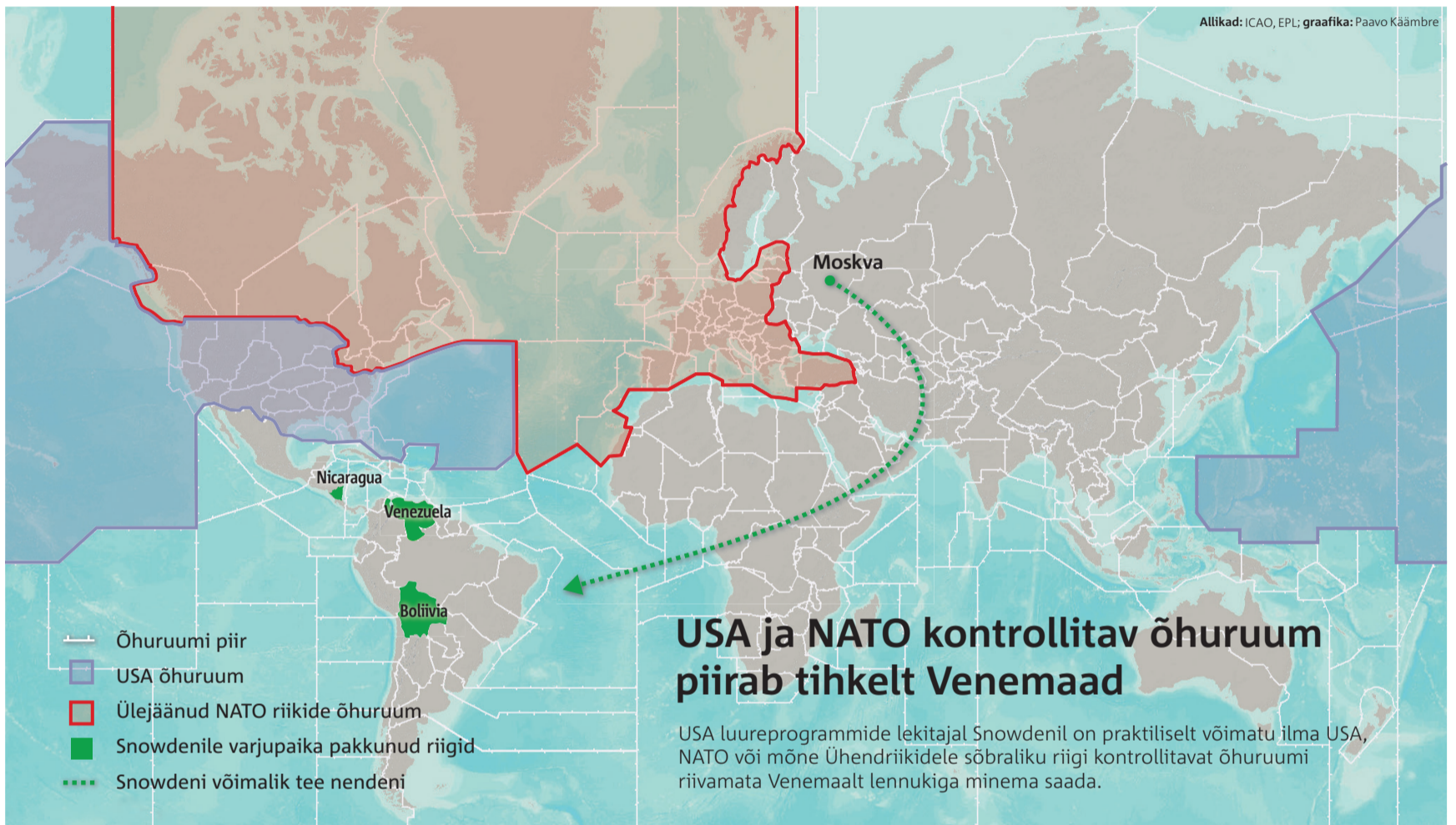
Samal ajal jälgivad ajakirjanikud pingsalt, millise kursi võtab järjekordne Moskva–Havana lennuk, sest äkki võib Snowden Ladina-Ameerikasse putkamiseks selle pardale astuda. On ka põhjust, sest vahetult pärast Hongkongist saabumist võttis ta tõesti pileti just sellele lennule.

Eelmisel nädalal puhkes väiksemat sorti meediatorm, kui Aerofloti lend läks Venemaalt Kuubale tavalisest erinevalt USA lõunarannikust suure kaarega mööda. Äkki seetõttu, et pardal oli Snowden? Kiiresti selgus, et ei olnud. Lennu marsruut oli valitud lihtsalt soodsate tuulte järgi. Hoolimata Florida poolsaarest möödumiseks tehtud kaugest kaarest jäi täiesti tähelepanuta, et ka selle lennu – nii nagu kõigi teistegi Moskva–Havana liinilendude – marsruut jäi ikkagi USA föderalse lennundusagentuuri kontrollitava õhuruumi alasse.

Vajadusel lend keelatakse

Maa ilma lennunduskaartidelt paistab, et USA võimud ei kontrolli lennundust üksnes oma territooriumil, vaid ka suurel osal Atlandi ja Vaikse ookeani (vt graafikut). Vaikse ookeani põhjaosa on USA lennukontrollikeskuste kamandada lausa Jaapani ja Indoneesiani välja.

Ja kuigi USA president Barack Obama teatas vahetult peale Snowdeni Venemaale saabumist, et USA-l pole mingit kava saata hävitussuureid lekitajat tabama ega alustada kõrgetasemelist kauplemist selle mehe tabamiseks, on sündmused näidanud vastupidist. Mäletatavasti sunniti juba paar

Vladimir Putin: Venemaa on sisse piiratud

Venemaa president Vladimir Putin võttis esmaspäeval Soome lahes asuval Suursaares arheoloogiaüliõpilastega kohtudes jutuks Snowdeni teema. Olukorda analüüsides jõudis ta järeldusele, et Venemaa on lekitaja lahkumisvõimaluste koha pealt täiesti sisse piiratud.

„Snowden saabus meie territooriumile kutsumata. Ta ei lannud siia, ta soovis ümber istuda mujale viivale lennule. Kuid kui sai teatavaks, et ta on [Hongkongist] lennukiga õhku tõusnud, siis meie Ameerika partnerid põhimõtteliselt blokeerisid tal edasi lendamise,” selgitas Putin.

„Nad hirmutasid teised riigid ära, keegi ei taha Snowdenit vastu võtta. Ja sel viisil blokeeris USA ta meie territooriumile,” tunnistas Venemaa riigipea. „Vaat selline jõulukink siis meile.”

Ühtlasi arvas Putin, et kui leidub mingi variant, siis Snowden Venemaalt ka lahkub: „Muidugi, kui kuskil tekib võimalus, siis ta mõistagi teeb seda.”

päeva pärast Obama avaldust Moskvast väljunud Boliivia presidendi Evo Moralese lennuk Austrias maanduma, kuna kahtlustati, et selle pardal on ka Snowden. Viinis tuli peatus teha seetõttu, et Prantsusmaa, Hispaania, Portugal ja Itaalia ütlesid üles lennukile antud õhuruumi kasutamise load.

Järgnenud diplomaatiliste kiredete tõttu tuli Euroopa riikidel Moralese ja Boliivia ees vabandada, sest lekitajat presidendi lennukis ei olnud. Kuid kõlakate pärast oma õhuruu-

Spekuleeriti, et Snowden võiks lennata ka Vladivostokist üle Vaikse ookeani.

mi sisenemise load tühistanud riike ühendab kuulumine NATO-sse ja lubade tühistamine oli märk sellest, et need riigid joonduvad oma suurima liitlase USA järgi.

Kui kanda maailma kaardile USA ja NATO riikide õhuruumid, siis saab selgeks, miks Snowden pole hakanud Moskvast talle asüüli pakkunud Ladina-Ameerika riikidesse liikuma. Lekitajal pole võimalik sinna jõuda ühegi Atlandi-ülese liinilennuga, sest need läbivad kõik nii USA kui ka

NATO riikide kontrollitavat õhuruumi.

Vahepeal spekulereeriti, et Snowden võiks USA valitsuse üle kavaldada, lennates Venemaa idarannikult Vladivostokist üle Vaikse ookeani. Aga ka see pole võimalik USA kontrollitavat õhuruumi läbimata.

Saaks ainult „kõhu” alt

Jääb ainult võimalus Venemaa „kõhu” alt lennata. Kuid ka seal võivad n-ö õhuaugud liiga kitsukeseks jääda, sest näiteks Lähis-Idas on USA-l tugevad liitlased nagu Saudi-Araabia, Jordaania ja Iisrael. Indiast üle saamine võib samuti problemaatiline olla ja India kontrollib ka suurt riba India ookeanist.

Õhust on Snowdenil seega üsna võimatu Ladina-Ameerikasse jõuda. Jääb võimalus proovida meritsi, seal on Venemaal kogemus laevade imetabase „kaotamisega”. Tasub meelde tuletada kas või Arctic Sea juhtumit. Kuid selleks peaks Snowden Venemaale sisenema, sest Šeremetjevo lennujaama transiitsoonis laevade pardale minna ei saa.

Eile teatas advokaat Anatoli Kutšerena, et Snowden ei sis Venemaa migratsiooniteenistusele ajutise asüüli taotlust. ●

Ka Eesti saab lende keelata

Eesti Päevaleht uuris lennuameti spetsialistidelt, millised õigused on riigil lennukite oma õhuruumi lubada või mitte. Vastasid vaneminspektorid Martin Vali ja Kristo Vallimäe.

●● Kuidas käib lennukite lubamine konkreetse riigi õhuruumi?

Vastavalt riikide vahelistele lepingutele. Eesti õhuruumi kasutamisel ja lennuliikluse teenindamisel Tallinna lennuinfo piirkonnas juhitudakse 1944. aasta Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsioonist, selle lisadest ja muudest rahvusvahelise tsiviillennunduse organisatsiooni (ICAO) dokumentidest ning Euroopa lennuliikluse ohutuse organisatsiooni (EUROCONTROL) standarditest ja nõuetest ning Eesti õigusaktidest.

●● Kas siseneda võib iga lennuk või võib konkreetset õhuruumi valdava riigi ka mõnele lennukile ära öelda?

Tallinna lennuinfo piirkonnas võib lennata õhusõidukiga, millel on Eesti riikkondsus, ICAO liikmesmaa riikkondsus või Eestiga sellekohase lepingu sõlmitud välisriigi riikkondsus.

Välisriigi riigipea või valitsus-

liikme ametliku visiidiga, muu välispoliitiliselt olulise ametliku visiidiga või muu diplomaatilise missiooniga seotud lennu tegevale õhusõidukile Eesti õhuruumi sisenemise, Eesti territooriumil maandumise või üle territooriumi lendamise loa annab välisminister või tema volitatud ametiisik.

●● Mis põhjusel võib õhuruumi sisenemist keelata? Kas seda peab ka põhjendama?

Kui lennufirma on EL-i mustas nimekirjas (ei ole tõestanud oma ohutut käitamist), siis sellist firmat Eesti õhuruumi ei lubata. Peale selle võib ära öelda aegunud sertifikaatide või kindlustuspoliisi tõttu, mis ei vasta nõudmistele. Lennuamet saab keelduda lennuki õhuruumi lubamisest ohutuskaalutlustel ja annab alati oma keeldumise põhjuse. Poliitiliste põhjuste kohta saab infot välisministeeriumist.

●● Kas õhuruumi kasutamise keeldu võib panna ka tavapärastele liinilennukile?

Võib, kui lennukit käitav lennufirma on Euroopa Liidu mustas nimekirjas või kui õhusõiduki käitamise eest ei ole tagatud ohutus.

KREEKAS UUS PROTEST AMETNIKE VALLANDAMISE VASTU

Tuhanded Kreeka töötajad alustasid eile järjekordset 24-tunnist tööseisakut valitsuse uute kärpekavade tõttu. Vastavalt äsja euroala ja IMF-i rahastajatega saavutatud kokkuleppele

peab Ateena valitsus enne uue 6,8 miljardi eurose abisüsti saamist vähendama ametnike hulka kohe 4000 võrra, millele tulevast aastast peab lisanduma veel 11 000 koondatut. **EPL**

RELVALAST PÕHJA-KOREALE

Panama teatas, et ühe Atlandi ookeani sadama lähisel peatati Põhja-Korea lipu all sõitev laev, millelt avastati deklareerimata relvalast. Tõenäoliselt oli last pärit Kuubalt. **Delfi**

NEPTUUNI KAASLASED

14 kuud on NASA uusimate andmete kohaselt planeedil Neptuun. Kosmoseteleskoobiga Hubble avastatud 20 km läbimõõduga kuu sai nimeks S/2004 N 1. **Delfi**

KRIITIKA EESTILE

Venemaa kritiseeris Eesti valitsuse otsust mitte lubada neljas Tallinna gümnaasiumis venekeelset õpet – see näitavat soovimatust arvestada suurima rahvusvahemuse õigustega. **ERR**

Itaalia poliitikud ründavad Aafrikas sündinud ministrit üha räigemalt

Orangutaniga võrreldud integratsiooniminister saab enda sõnul ähvardusi iga päev ja igal viisil.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Küllap mõistis Cecile Kyenge juba kevadel Itaalia valitsuse liikmeks saades, et ta elu sellest kergemaks ei lähe. Asus ta ju tööle viimastel aastatel aina teravamaks muutuvast valdkonnas ehk integratsiooniministriks ja esimese mustanahalise.

Kuid tõenäoliselt on isegi Kyenge vapustatud temavastastest rünnakutest ja eriti sellest, kui võrd rassistlikult ja isiklikult on talle kallale karanud poliitikud, kellelt võiks eeldada rohkem kui tänaval rüuskavalt tüübilt. Viimane vaimuvälgatus tuli suisa parlamendi ülemkoja aseesimehelt Roberto Calderolilt, immigratsioonivastase Põhjaliiga prominentselt liikmelt.

Calderoli seletas, et ta kujutabki nii poliitilisi liitlasi kui ka vastaseid loomadena.

„Mulle meeldivad loomad, karud ja hundid, nagu kõik teavad, kuid kui ma näen Kyenge pilte, ei saa ma jätta mõtlemata orangutani näojoonte, isegi kui ma ei ütle, et ta seda on,“ rääkis poliitikutel oma toetajatele Calderoli, kelle arvates meelitas Kyenge oma ministriks olekuga illegaalseid immigrante ligi.

Järgmisel päeval keeras Calderoli parteikaaslane Daniele Stival vinti veelgi, kirjutades Facebooki: „Me oleme sügavalt jahmunud Calderoni solvavate märkuste pärast orangutanide pihta. Me arvame, et häbiväärne on võrrelda vaest kaitsetut looma kongolasest ministriga.“

Põhjendus: see on nali

Kongo Demokraatlikus Vabariigis sündinud Kyenge asus meditsiinitudengina Itaaliasse elama 30 aasta eest, tal on Itaalia kodakondsus ja enne poliitikukarjääri on ta edukalt tegutsenud silmaarstina. 1994. aastast on ta abielus itaallasega, neil on kaks last.

Sel kevadel parlamenti valituna algatas ta kohe seadusemuudatus, mis lihtsustaks kodakondsuse saamist neil immigrandide lastel, kes on

sündinud Itaalias. Immigrantide on viimasel ajal hulganisti lisandunud. Kui 2000. aastal oli neid legaalselt Itaalias miljoni kandis, siis nüüd juba ligi viis miljonit ehk 8% rahvastikust.

Orangutanide solvamisest nõrkinud Stival ütles hiljem, et tegemist oli naljaga. Ka Calderoli nimetas oma väljaütlemist ebaõnnestunud naljaks ja seletas, et tal ongi komme kujutada nii poliitilisi liitlasi kui ka vastaseid loomadena. Näiteks peaminister Enrico Letta olevat haigur, Silvio Berlusconi poliitiline pärija Angelino Alfano konn ja ta ise karu.

„Kui ma teda solvasin, siis ma vabandan,“ ütles Calderoli. „Seal ei olnud otseselt midagi erilist tema vastu. See oli lihtsalt mu mulje. Ta võib väga hästi minister olla, aga seda omaenda maal. Võttes arvesse, et see valitsus peab valitsema Itaaliat, loodan, et seda teeksidki itaallased.“

Kyenge reaktsioon jäi üsna diplomaatiliseks. „Calderoli ei pea minult vabandust paluma, pigem peaks ta järele mõtlema oma poliitilise ja institutsioonilise rolli üle,“ viitas Kyenge Calderolile kui senati aseesime-

hele. „Peale selle peab ta saama üle kõige isiklikule tasandile viimisest.“

Majahoidja, mitte minister

Intervjuus ajalehele Corriere della Sera tunnistas Kyenge, et ta saab ähvardusi nii e-postiga, kirja teel kui ka telefonitsi iga päev. „Kõige kohutavamad on internetis, seal on isegi tapmisähvardusi. Meil ei ole seadust rassismi õhutamise kohta, aga peaks olema. Ma pean olema valvel kogu aeg.“

Politoloog näeb juhtumist ka positiivset

Rooma Ameerika ülikooli professor James Walston, poliitika-kommentaator ja muu hulgas ka Itaalia rassismi uurija näeb Itaalias toimumas muutusi ja leiab, et kõlanud avaldused toovad ka positiivset.

„Selle erakordselt ebameeldiva sõnakasutuse positiivne aspekt on selles, et teised, keda solvatakse niisama palju kui Kyenge, ütlevad selle nüüd välja ja toetavad teda. Kui Põhjaliiga liige ütleb, et Kyenge tuleks vägistada, siis on šokeeritud

Immigratsioonivastase Põhjaliiga liikme Roberto Calderoli arvates meelitas Kongo päritolu Cecile Kyenge (pildil) juba lihtsalt Itaalias ministrikohal olemisega illegaalseid immigrante riiki juurde.

Foto: AP / Scanpix

Kyenge on nimetatud „Kongo ahviks“ ja „suuluks“ ning vaat et leebelt „mustaks mitteitaallaseks“. Ühe põhjaliigalase arvates „paistab ta olevat hea majahoidja, aga mitte valitsuse minister“. Kõigest mõni päev pärast Kyenge ametisse nimetamist aprilli lõpul oskas põhjaliigalasest europarlamendi liige Mario Borghesio süüdistada teda soovis kehtestada Itaalias „oma Kongo suguharu traditsioone“. Veel üks põhjaliigalane läks nii kaugele, et

kutsus üles Kyenge vägistama, et too saaks aru, kuidas tunneb end keegi, kelle immigratsioon on vägistanud.

Politseid on aga algatanud juurdluste paremääruslaste kohta, kes riputasid Aadreria mere äärses sadamalinnas Pescara laternapostide külge silmused ja plakatid kirjadega „Igaüks peab elama oma maal“. Aktsioon toimus ajal, mil Kyenge käis seal ühel immigratsiooni ja kodakondsuse alasel konverentsil. ●

mitte ainult head ja kenad liberaalid, vaid ka tema enda partei liidrid, kes peavad ütleva, et see on vastuvõetamatu.“

„Sellistele inimestele oleks naine nagu Kyenge aktsepteeritav kuuleka teenijannana vastavalt Hollywoodi filmide stereotüüpidele 1930. aastatest. Kuid tõsiasi, et ta on edukas silmakiirur ja nüüd ka enesekindel valitsuse minister mõjub neile hirmutavalt,“ kirjutab Walston hiljuti oma blogis, pidades silmas Kyenge ründajaid.

Walstoni arvates sunnib immigrandide ühiskonnas kõrgematele positsioonidele tõusmine Itaaliat tegelema kaua tolereeritud rassismiga.

Ta viitas sellele, et riigi parlamendis on nüüd peale Kyenge veel kolm väljaspool Itaaliat sündinud liiget ning hiljuti valiti põhjapoolses Vicenza linnas, mis peaks olema immigrantidevastase Põhjaliiga kants, varasema avalikult rassistliku meeri asemele just immigrant linnapeaks.

KESKKONNAAMET

LOODUSOBJEKTI KAITSE ALLA VÕTMISE TEADE

Keskkonnaamet teatab, et keskkonnaministri 12. juuli 2013. a käskkirjaga nr 695 on algatatud määruse „Vabariigi Valitsuse 8. septembri 2005. a määruse nr 235 „Hoiualade kaitse alla võtmine Võru maakonnas“ muutmise (Vaidva jõe hoiuala laiendamise) menetlus. Hoiuala laiendamise menetluse läbiviija on Keskkonnaamet.

Määruse eelnõu, seletuskirja, ekspertiisi ja kaardimaterjaliga on võimalik tutvuda avaliku väljapaneku ajal Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni Räpina kontoris ning Mõniste vallavalitsuses 19.07.2013 - 16.08.2013.

Vastavalt looduskaitse seaduse § 9 lg 4 p 3, teeme ettepaneku arutada asja ilma avaliku aruteluta. Oma vastuväited ja parandusettepanekud kaitse-eeskirja eelnõu kohta palume esitada kirjalikult Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonile (merle.palk@keskkonnaamet.ee või Kalevi 1a, Räpina 64503) hiljemalt 16.08.2013.

Kui selleks tähtjaks ei ole parandusettepanekuid või vastuväiteid esitatud, arvestame, et olete määruse eelnõuga nõus.

Peale avalikustamist esitatakse orienteervalt novembris 2013. a määruse eelnõu ministriumite vahelisele kooskõlastamisele. Määrus jõustub eeldatavasti veebruaris 2014. aastal.

Lisainfo: Merle Palk, merle.palk@keskkonnaamet.ee.

a

ARVAMUS

UUEST KARISTUSSEADUSTIKUST

Rahvale karmid karistused meeldivad. Vägivalduritele sõja kuulutamine on populaarne mõte. Paraku jääb ministri jutust mulje, nagu piisaks vägivallakuritegude jätkuva kasvutrendi ohjeldamiseks üksnes karistuste karmistamisest. See ei ole hea mulje. Alustada tuleks hoopis vägivallakurite mõiste täpsustamisest ning süüdimõistmiseks vajaliku tõendite mahu läbimõtle misest. **JANAR FILIPPOV** (EE)

SAVISAARE LAENUST

Ma ei taha antud juhul ette ära öelda, mida peaks mõni riiklik organ konkreetselt tegema. Küll aga tahan ma rõhutada, et avalikkusel on kindlasti põhjus esitada jätkuvalt küsimusi selle kohta, kuidas on selline nõudest loobumine, nagu Edgar Savisaar on seda ise deklareerinud, üldse praktikas võimalikuks osutunud.

JAANUS TEHVER, KORRUPTSIOONIVABA EESTI ÜHINGU ESIMEES (ERR)

ELUTEEST

Iga inimese elu on päevik, kuhu ta plaanib kirjutada ühe loo, aga kirjutab teise, ja tema kõige alandlikum hetk on siis, kui ta võrdleb köidet, nagu see on, sellega, mida ta töötas sellest teha. **J. M. BARRIE**, KIRJANIK

MÖÖDUB 20 AASTAT Ida-Virumaa linnade autonoomiareferendumist. Kuid eestlust ja Eesti riiki on Narvas praegu kohati vähemgi kui tollal

Sündimata jäänud Eesti Tran

Reportaaz

Priit Simson
arvamus-
toimetaja

**Tiit
Blaat**
fotograaf

Mis referendum? Ei, ma ei teadnud,

ütleb keskealine heledapäine narvalanna Julia päev enne Ida-Virumaa autonoomiareferendumi 20. aastapäeva. End veidi kogunud, tundub tollane algatus talle sootuks napakana. „Õelge mulle, kuidas saab selline asi olla mõistlik? Mis autonoomia? Meil on siin Eestis 1,2 miljonit inimest. Mis autonoomia? Kellele?” Mida rohkem proua räägib, seda rohkem ta tuurid üles saab. „See siin on Eesti, see seal Venemaa territoorium,” ei näe ta asjade hägustamiseks mingit põhjust.

Aga jah, mälestust noist päevist tal pole, kuigi 42-aastasena võinuks ta ju mäletada 1993. aasta 16.–17. juulil kolmes Ida-Virumaa linnas territoriaalse autonoomia küsimuses peetud rahvahääletust. Rahvahääletus kogus küll poolthääled ja ajas ärevile noorukese vabariigi kõhetud kaitsjõud ja kriisides karastunud USA suursaadiku Robert Frasure'i. Pärast seda, kui riigikohus Narva, Kohtla-Järve ja Silla-

mäe referendumid põhiseadusvastaseks kuulutas, vajus autonoomialikumisel visinal õhk seest. Eesti Transnistria – riigist eraldunud osa – jäi sündimata.

33-aastane Andrei, kes paisab olevat meeldivalt vindine, justkui mäletab, et kunagi 20 aasta eest on referendum olnud. Esimese hooga oletab ta, et see oli piiritaguse Ivanogorodiga ühinemise küsimuses.

Unustatud tähtpäev

„Vaevalt noorem põlvkond narvakaid seda enam mäletab. Kui just keegi rääkinud pole. Aga üldiselt on autonoomiakatse unustusse vajunud,” arvab Narva kolledži direktor Katri Raik. Tema sõnul võib ülejäänud Eestis jääda mulje, nagu oleks uus aeg alanud 1991. aasta augustist. Kuid piiriületus Venemaaga oli kuni 1994. aastani narvalastele viisata ja seetõttu oli vaimne piir palju hägusam. „Mitmed asjad jõudsid Narvasse hiljem kui mujale.”

Ka Narva pikaajaline linnajuht ja praegune riigikogulane Mihhail Stalnuhhin tunnistab, et teema nõuab mäluvärskendamist ja ta arvab, et kuna tollased sündmused meelde jäänud pole, siis ilmselt tema isiklikult referendumil ei osalenud.

„Mind pani imestama, et 54% hääleõiguslikest kodanikest siin piirkonnas osales sellel referendumil,” heidab Stalnuhhin tulemustele kahtlusevarju. Tavaliselt on tema

kogemuse kohaselt linn suviti üsna tühi, sest suur osa narvalastest on kolinud aiandusühistutesse. „See on fantastiline arv. Väidetavalt osales 54% ja neist toetas 52%. See teeb kogu elanikkonna osas toetusseks üle 20%, seega referendum tõenäoliselt ei olnud nii tähtis asi.”

Kasakad valmis „abistama”

Omal ajal polnud asi kaugeltki alati nii probleemitu. Narva oli paik, kus sinimustvalge ja Lenini kuju eksisteerisid samal ajal. „Minu kõige suurem elamus oli see, kui ma läksin volikogusse ja tahtsin minna esimees Vladimir Tšaikini juurde, siis tulid tema kabinetist välja kolm pesuehtsat kasakat,” meenutab 78-aastane Rein Annik, tollane linna elektrivõrkude juht.

Tema mälu järgi olid mehed tursked, vuntsidega, kaskasoengu ja vormiga, mõök vöö, ning ajasid kõheduse peale. „Küsisin siis Tšaikinilt, et kes need kummalised sõbrad sul on. Tema aga ütles, et nad abistavad meid võimaluse korral, kui on vajadus,” meenutab Annik. „Jutt läks ajutise piiri loomise peale, see oli tee peal, mis tuleb Jõesuust otse Tallinna maantee peale ja läheb sealt Auvere peale.”

Annik räägib, et tema poole pöördus Tšaikini leer küsimusega, kas saaks tuleva-

20 aastat tagasi toimus Ida-Virumaal autonoomiareferendum.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

Eestit on vähem
„Narva elanik ei tea praegu Eesti riigist absoluutselt midagi,” leiab Rein Annik.

See siin on Eesti
„Mis autonoomia? Meil on siin Eestis 1,2 miljonit inimest?” imestab narvalanna Julia.

se autonoomse piirkonna ja Eesti Vabariigi vahelisse piiripunkti panna telklaagri ja kust sinna elektrit hankida. Annik tegi kiiresti selgeks, et sealsest 35 000-voldisest kõrgepingeliinist voolu võtma minna pole tervislik.

Autonoomsele regioonile oli eeskujuks Moldovas 1992. aastal loodud venekeelne ja impeeriumimeelne Dnestri-äärne vabariik. „Kuna Tšaikin oli sealt pärit, siis tuli tal mõte, et tuleks minna linnale sealt varuma arbuuse, mis olid tollal defitsiit. Paneme kolm meest kokku ja sõidame Moldaaviasse,” mäletab Annik referendumini cellugu.

„Ma taipasin, et arbuusidest on asi kaugel. Nädala pärast tuli ta sealt tagasi, linn arbuuse ei saanud, aga Jaanlinna toodi üks kaasa läinud meestest, kes sai Moldovas surma,” pajatab Annik. Kui Dnestri-äärset taheti eesku-

HAAPSALU POLIITIKAST

Haapsalus on praegu imetore suvi. Toetussõnumeid ja lubadusi langeb tavalisest heldemalt. Valimiste aasta suvel on näha, kuidas poliitik pillub — justkui ainuvalitseja — rahvale kuldseid münte, tehes viimaste kuudega ära kogu eelnevate aastate jooksul märkamata ja tegemata tööd. Pole aga kindel, kas münte jätkub igapäevaeluks ka pärast valimisi. **MERLE MÄESALU**, IRL-I HAAPSALU LINNAPEA KANDIDAAT (LÄÄNE ELU)

IDA-VIRU KURITEGEVUSEST

Siin on piirkondlikud eripärad tulenevalt mõnetisest elanikkonna kultuurilisest taustast, aga kuritegevuses see väga ei peegeldu. Raskeid kuritegevusi on siin võib-olla 1% rohkem kui mu eelmises teenistuspiirkonnas, aga absoluutnumbrites pole see mingi eriline näitaja.

VALLO KOPPEL, IDA-VIRU UUS POLITSEIPREFEKT (PÕHJARANNIK)

MAAELU NÕUAB JULGUST

Tänapäeval maale sattunu põhiliseks probleemiks ongi see, et vahel on üks põlvkond inimesi, kes on maaelust loobunud ja pole lastele edasi andnud põliseid oskusi. Maaelust saab vaid raamatutest lugeda, kuid pole praktilisi kogemusi. Julgust, mis lubaks võtta kohe lüpsilehma või lambad — ilma hirmuta, et need käe all ära surevad. Ja eelkõige oskust teha õigeid asju loodusega ühes rütmis. **KRISTEL VILBASTE** (KÜLAUUDISED)

snistria

Foto: Lembit Michelson

juks, siis see juhtum löi edumudelisse mõra.

Miks üldse asi referendumini läks? Stalnuhhin osutab, et ühelt poolt võis see olla tollase komparteilise taustaga eliidi katse eraldumispüüde abil ikkagi veel võimust kinni hoida. Kuid teisalt oli siin ka sügavat pettumust. Mart Laari valitsuse tulek ja uus range kodakondsuspoliitika jättis suure osa siinsetest venelastest alustuseks kodakondsusest.

Kaks eesti keele õpetajat

„Algusest peale tuli tajuda teatud ebaõiglust,” hindab Stalnuhhin. Tema arvates ei arvestanud esimesed seadused, mis Eesti Vabariigis vastu võeti, vene elanikkonnaga absoluutselt. „Vastavalt lepingule, mis president Boriss Jeltsiniga alla kirjutati, pidid kõik venelased Eestis saama kodakondsuse, aga seda ei täidetud.”

„Pean silmas seda, mis puudutab riigikeelt,” räägib Stalnuhhin, kes ise on töötanud eesti keele õpetajana. „1991. aastal oli Narvas 15 kooli, kus õppis 13 000 õpilast ja kogu selle massi peale oli kaks diplomeeritud eesti keele õpetajat. Ülejäänud olid lihtsalt mingid erihariduseta eestlased, kes olid õpetama pandud. Kas saab sellises olukorras süüdistada lihtselt rahvast selles, et nad ei valda eesti keelt?”

Stalnuhhini jaoks pole tollane protestimeelsus kaugeltki arusaamatu. Miks siis on praegu Narva rahu-lik? „Praegu on kõik palju tsiviliseeritum. Me näeme võimalusi, kuidas Eesti seadusandluse raames saab oma õigusi kaitsta. Tollal seda veel ei nähtud.”

Kuhu siis ikkagi Narva mässumeelsus kadus? Anniku sõnul aitas see, et Eesti riigi esimesed sammud olid küllalt konkreetsed. „Ma olen siin eluaeg elanud ja näinud, mis venelastele mõjub. Mõjub kõva käsi, kord, paraad, võim,” räägib Annik. „Kui need tunnused on olemas, siis nad austavad seda.”

Ta mäletab, kuidas pärast esimest Eesti Vabariigi kaitseväge paraadi, ehkki siis ei osatud õieti marssida, oli kuluarides kuulda, et linnarahvale paraad meeldis. Mõni kuu pärast autonoomiareferendumit viidi Lenini kuju keskväljalt ära muuseumi õue, kus see käega Venemaa poole osutab. Aprillikuine lillede hulk kuju jalamil (siis on revolutsiooni isa sünniaastapäev) on aasta-aastalt kahanenud.

Kuid Lenini muuseumi pagendamine ei tähenda veel sinimustvalge võitu. Kui ise-

Keeleõppeta

„15 000 õpilase peale oli kaks diplomeeritud eesti keele õpetajat,” meenutab Mihhail Stalnuhhin.

seisvuse taastamise aegadel oli linnavolikogus eesti fraktsioonis kümnekond liiget, siis nüüd on linna esinduskogus vaid üks eestlane. Annikust õhku selget frustratsiooni.

Kui võrdleme üheksakümnendate algusega, kas siis on Eesti riiki siia rohkem tulnud? „Ei-ei, ikka vähemaks jäänud. Vene rahvusest Narva elanik ei tea Eesti riigist, Eestimaast, Eesti oludest absoluutselt midagi. Tema piirdub Sillamäega,” teab Annik. „Television on Vene oma, suheldakse oma sugulastega sealpool piiri. Mis on seal Eesti riigiga pistmist? Inglise keelt, palun. Aga eesti keelt, mõni laps natuke oskab.”

Kolledžidirektor Katri Raik osutab, et mobiilipositsioneeride kaardi järgi on Narva justkui riik riigis. Siit ei minda eriti kuhugi. Ja siia ka ei tule eriti keegi.

Mis on Narva jaoks tõmbekeskus? Annik arvab, et see on Narvas paiknev Vene konsulaat. Seal on inimesed, seal lookleb saba. Tema arvates peaks Eesti riik käituma sootuks teistmoodi.

„Ükski peaminister pole selle regiooni eestistamise heaks midagi teinud ja on lasknud kulgeda siin regioonis asjadel

omasoodu,” põrutab Annik. „Olin juba Narva-Jõesuu linnapea, kui ainuke võim ja vägi kohapeal, piirivalve õppekeskus viidi ära Tallinna, õeldes, et seal on õppejõududel parem tegutseda. Sisekaitseakadeemia ei tooda siia. See väike piirivalvekordon on siis riigi esindaja!”

Raik räägib, et veel 1996–1997 olevat meelsus olnud teistsugune, siis üritati veel vanade olijate sõnul Eestiga üheks saada. Kuid venelaste negatiivne suhtumine pronksiöö kangelase Andrus Ansipi vastu kipub üle kanduma suhtumiseks Eesti Vabariiki.

Küsin Stalnuhhinilt, mis teeb Narvas Eesti linna. „Peamiselt ajalugu,” ütleb Stalnuhhin ja see jutt katub küsitlute eestlaste omaga. „Sest venekeelse elanikkonna protsent on kasvanud 96-lt 97-le.”

Üritan leida mõne Eestis menuka algatuse, mis Narvaga seostub. 10. augustil toimuv kolmas Narva energiajooks? „Sellised asjad rahvale meeldivad,” nõustub Annik ja vaatab üle jõe Vene lipu poole. ●

20 AASTAT HILJEM

Narvasse on vaja rohkem Eesti riiki

Indrek Tarand

Euroopa Parlamendi saadik, valitsuse eriesindaja Narvas 1993. aastal

Narvas olid plaanid tõsisemad kui leebe pealkiri „autonoomiareferendum” eeldada laseb. Selle taha said aga koonduda kõikisugused revanšistid. Nende toonaseid tundeid on ilmselt kõige pädevamalt kirjeldanud Venemaa president Vladimir Putin — 20. sajandi suurim geopolitiiline tragöödia oli NSV Liidu lagunemine. Eri-vevalt Transnistriast ei olnud meil asjasse segatud Vene relvajõud. Referentide soovid olid palju suuremad, kui reaalsuses võimalikuks osutus. Tänu Eesti valitsuse energilisele tegevusele, kohalike eestlaste

ennastületavale panusele ning otse loomulikult ka kohalike venelastest demokraatide suhtumisele väikesse Eesti enesemääramisõigusesse.

Mis seis on täna, 20 aastat hiljem? Loomulikult ei seata kahtluse alla Eesti Vabariigi territoriaalset terviklikkust, samal ajal ei kasuta Eesti valitsus enda kasutuses olevaid vahendeid endise efektiivsusega, olles oma kohustused südamerahuga Tartu ülikooli sammas-tele ja kolledži direktor Katri Raiki õblukestele õlgadele asetanud. Miks peaks uppumisohus tütarlast meie piirijões päästma Vene piirivalvur, kui ometi võiks terve sisekaitseakadeemia ammu Narvas tegutseda? Minu arvates võiks sinna kolida ka alati energiline rektor Signe Kivi koos kunstiakadeemiaga. Peterburi kunstivaramud oleks palju lähemal, kui Gonsiori tänava august vaadates.

Kokkuvõttes on variante palju, aga pole seda hingestatust, mis oli neil kaugel aegadel...

MAKSUPETTUSED KÜTUSETURUL SAGENEVAD

Õliühing saatis riigikogu rahanduskomisjonile, rahandusministrile ning maksu- ja tolliametile ettepanekud, kuidas vähendada pettusi kütuseturul. Ühingu juhatuse esimehe Toomas Saksa (fotol) allkirjastatud kiri nendib, et aasta algusest on mootorikütustega seotud maksumaksumise taas drastiliselt vähenenud. Hinnanguliselt jääb käibemaks maksmata 15–20% jaeturul mündavalt kütuselt. **Ärileht**

5,3 eurot sekundis ehk 42,2 miljonit eurot kasumit teenis Swedbank Eesti teises kvartalis. Minutis teenib Swedbank Eestis keskmise pensionijagu kasumit ehk 318 eurot. **Ärileht**

AUTOTURG KIRATSEB

Euroopa autoturg on viimaste aastakümnete madalaimas seisus. Poolaasta uute autode müüginumbrid vähenesid eelmise aasta sama ajaga võrreldes 6,7%. **Ärileht**

Riigifirma pinnal käib kehamüük

Majandusministeeriumi all tegutseva riigifirma rendipinnal võib juba aastaid lokata kahtlane äri.

Kadri Paas
Ärileht

Ristiku põik 8 hoone Tallinas kuulub majandusministeeriumi haldusalas tegutsevale AS-ile Teede Tehnokeskus. Kuigi riigifirma on maja müüki pannud, on see siiani minister Juhan Partsi haldusalas. Tehnokeskus on selle välja üürinud osahingule Nord Hostel, kes pakub seal riigifirma juhatuse liikme Valev Kuusemäe teada majutusteenust. Samas majas, üle hoovi tegutseb ka ööklubi Nana.

Põhja prefektuuri organiseeritud ja raskete kuritegude talituse juhtivuurija Ardo Ranne andis Ärilehele mõista, et midagi Meriväljal suletud Ranniku tee bordelliga analoogset võib toimuda ka Ristiku tänava kandis. „Seal leiavad klient ja prostituut teineteist küll ühest klubist, ent seejärel peavad nad jalutama üle hoovi hostelisse, kus suur osa tubadest on täiesti tavaliste lepingutega ausatele inimestele välja üüritud, ning võtma toa,“ kirjeldas Ranne Pelgulinnas toimivat süsteemi. See tähendab, et kupeldamine võib toimuda Nanas, aga kliendile seksiteenuse osutamine – ja see ei ole Eestis keelatud tegevus – Nord Hosteli ruumes.

Tehnokeskusest kinnitati, et riigifirma on regulaarselt, vähemalt kord aastas kontrollinud lepingu objekti sihipäraselt kasutamist ning vasta-

Foto: Andres Puiting

Ööklubi kasutas ebaseaduslikult alajaama

Kõrvalkrundil Ristiku põik 8 asub Elektrilevi kuuluva alajaama, millele ööklubi Nana oli paigaldanud ebaseaduslikult oma valgusreklaami, mis eemaldati artikli valmimise ajal. „Nana ööklubi valgusreklam paigaldati alajaamale meiega kooskõlastamata. Saime ööklubiga ühendust ja kuna nende pakutud sildi eemaldamise aeg meid ei rahuldanud, võtsime reklaami ise maha,“ teatas Elektrilevi esindaja Tuuli Sokmann.

Praeguseks on vasakul asuvalt alajaamalt klubile viitav silt eemaldatud. Paremalt asub Nord Hostel.

Ristiku hostel kenas kasumis

Eiki Kruusile (45) kuulub Nord Hostel tuli aastaga välja 32 867-eurosest kahjumist ning teenis mullu 62 619 eurot kasumit. Samal ajal oli majutus- ja baariteenuseid pakkuva firma käive 376 596 eurot. Aastaga kerkis käive ligikaudu 120 000 euro võrra. Ligikaudu 63% käibest tuli jookide serveerimisest, 23% hostelist ning ülejäänud kinnisvara rentimisest. Kruusi võiks osahingust dividendidena välja võtta ligikaudu 30 000 eurot. Ettevõttes töötas mullu keskmiselt viis inimest.

vate tegevuslubade olemasolu. „Puudusi me avastanud ei ole. Teede Tehnokeskusele ei ole laekunud ühtegi kaebust seoses rentniku ärilise tegevusega ning seetõttu ei ole meil olnud mingit alust ühegi ametkonna poole pöördumiseks. Puuduvad pretensioonid ka klientidelt, naabritelt,“ kinnitas riigifirma juhatuse liige Valev Kuusemäe.

Pidev rutiinne kontroll

„OÜ Nord Hostel on meid informeerinud, et hosteli tegevust on rutiinsete kontrollide raames korduvalt kontrollinud eri ametkonnad, sealhulgas päästeamet, kodakondsus- ja migratsiooniamet ning politsei. Viimase kahe aasta jooksul ei ole Teede Tehnokeskust teavitatud mingistki ebaseaduslikust tegevusest Ristiku põik 8 aadressil,“ rõhutas Kuusemäe.

Nord Hosteli omanik Eiki Kruusi selgitas seevastu, et hostel ei ole Nana operaatoriks ega seotud kõnealuse asutuse opereerimisega mis tahes teiste äriühingute kaudu.

Konfidentsiaalsusele viidates ei avaldanud Kruusi, kes on OÜ Nord Hosteli allrentnik, kes opereerib baari Nana. „Allkasutuslepingute tingimused on konfidentsiaalsed ning nende avaldamist kolmandatele isikutele ei pea Nord Hostel võimalikuks ega vajalikuks,“ teatas Kruusi. Ta rõhutas, et Nord Hostel lähtub majutusteenuse osutamisel rangelt vastavat valdkonda reguleerivatest õigusaktidest.

Hosteli majandustegevust on tavapärase kontrollreidide ajal kontrollinud mitu järelevalveorganit. „Kahtlused seksiteenuse osutamise kohta majutusasutuses ei ole kin-

nitust leidnud. Kontrollreidide tulemusena tehtud üksikud ettekirjutused, mis on olnud seotud majutusteenuse osutamisega seotud formaalsuste järgimisega, on korrektselt täidetud ja võimalikud probleemid operatiivselt lahendatud,“

Majutusasutuse seksiteenuse osutamise kahtlused ei ole kinnitust leidnud.

rääkis Kruusi. Viimati kontrolliti Nord Hostelit tänava esimeses kvartalis.

Küsimusele, kas ettevõtte on püüdnud lõbunaisi hostelist eemale peletada, vastas Kruusi, et neil ei ole õigust klientide teenindamisest loobuda. „Tarbijakaitsealase regulatsioonist tulenevalt ei saa me keelduda korrektselt

käitvate ja majutuslepingu tingimusi täitvate isikute teenindamisest. Samuti puudub meie töötajatel pädevus ja õigus liigitada majutusasutuse teenuseid kasutada soovivaid kliente teie kasutatud mõiste „lõbunaine“ alla ning lähtuvalt sellest keelduda oma suva järgi teatud isikute teenindamisest,“ selatas Kruusi.

Valev Kuusemäe sõnul panid nad hostelihoone kevaldel müüki. „Pakkumises osalenud kolme aktiivsema kinnisvarabüroo vahel korraldati läbirääkimistega teine voor ja sobivaimate tingimuste pakkujaga jõuame kokkuleppele loodetavasti veel juulis. Alghind määratakse lepingus, lepingutingimused kooskõlastatakse ettevõtte nõukoguga,“ lisas Kuusemäe. ●

Konkurentsiameti vaidlus Eesti Energiaga loob hinnapretsedendi

Eile hommikul jõudis Eesti Energia (EE) juhatuse liikmete lauale konkurentsiameti 68-leheküljeline hinnang, mille järgi küsib Eesti energiahiiid üldteenuse tarbijatelt liiga kõrget hinda. „Seadus ei sätesta otseselt, kui suur peab üldteenuse ja vabaturu teenuse marginaali vahe olema, amet ei saa pidada tänast 2,5-kordset vahet kuidagi põhjendatuks. See tingib olukorra, kus üldteenuse hinnas on kasum oluliselt suurem kui vabaturu hinnas,“ selgitas konkurentsiameti juht Märt Ots. Tema sõnul sätestab aga seadus, et üldteenuse tarbijat

tuleb kohelda teiste tarbijatega võrdsetel tingimustel. Ots ei pidanud tõsiselt võetavaks energiafirma vastuväiteid, et hinnatõus on seotud kulude kasvuga. „Isegi kui kulud võivad mingil määral suurenedada, siis tänane kulude kasv on ligi kaks korda ja see ei ole põhjendatud,“ ütles Ots, kelle hinnangul ei oleks vabaturu tingimustes selline hinnatõus konkurentsivõimeline.

Peab võrdlusbaasi vanaks

EE juhatuse liikme Margus Rinki hinnangul on aga konkurentsiameti võrdlusbaas iganenud. „EE arvates ei saa

Margus Rink

Foto: Eva Ligi

elektrimüügi kulusid suletud turul, kus sisuliselt oli üks elektrimüüja, üks elektripakett ja üks hind, mis kehtis aastaid võrrelda olukorraga avatud elektriturul, kus on konkurents, erinevad tooted, elektri hinnad, mis muutuvad iga tund,“ selgitas Rink.

Tema hinnangul ei ole sisuliselt õige võrrelda ka üldteenuse müügi marginaali elektrilepingute marginaaliga, sest pakettide hind kujuneb konkurents ja on ajas muutuv ning lepinguliste klientide tarbimismahud on märksa suuremad kui üldteenusel. ● **Harry Tuul, Lemmi Kann**

Töövõimetusleht saab lähiajal e-kuju

Sotsiaalminister Taavi Rõivas allkirjastas eile seaduseelnõu, millega muudetakse töövõimetuslehe väljakirjutamine ning selle tööandjale ja haigekassale esitamise elektrooniliseks. Ministri sõnul kiirendab elektrooniline töövõimetusleht inimesele töövõimetustühvitiiste laekumist.

„Peale selle vähendab elektrooniline töövõimetusleht arstidel ja ämmaemandatel töövõimetuslehtede paberile väljakirjutamisega seotud kulusid, võimaldab tööandjatel vabaneda paberil töövõimetuslehtede haigekassale esitamise kohustusest ning vähendada seeläbi andmete

esitamise posti- ja ajakulu,“ ütles Rõivas. Tänu muudatustele suureneb ka töövõimetuslehtede väljakirjutamise ja haigekassale esitamise süsteemi läbipaistvus ja esitatavate andmete kvaliteet. Elektroonilise töövõimetuslehe rakendamine kaotab töövõimetuslehe võltsimise võimaluse, sest andmeid saavad haigekassale esitada ainult selleks volitatud isikud.

Edaspidi võib töövõimetuslehe paberile kirjutada üksnes siis, kui objektiivsetel põhjustel ei ole võimalik andmeid elektrooniliselt haigekassale esitada, teatas sotsiaalministeerium. ● **Ärileht**

KADRIORU SÜNNIPÄEV

21. ja 22. juulil tähistatakse Kadrioru lossi- ja pargiansambli 295. sünnipäeva. Pühapäeval kell 11 algab kogu perele mõeldud Lossiäimängud. Muuseumides toimuvad töötoad ja kuraa-

toriekskursioonid. Kell 16 esineb tantsustuudio Petit Trianon Venemaalt. Esmaspäeval jätkuvad pargis tantsu- ja tsirkusetendused, kell 19.30 esineb Corelli barokkorkester. **EPL**

HOUELLEBECQI FILM

Prantsuse kirjanik Michel Houellebecq (pildil) osaleb iseenda osatäitjana mängufilms „Michel Houellebecq'i röövimine“, mis jutustab tema salapärasest kadumisest 2011. aastal. **GUARDIAN**

VÄLIKINO TARTUS

Neljapäevast laupäevani toimuvad Tartus Toomkiriku varemetes Eesti filmide seansid, linastuvad Lennart Meri filmid „Malev“ ja „Seenelkäik“. Algus kell 23, sissepääs tasuta. **EPL**

Kaasiku töö aastast 1982 Tartus Nisu tänaval. 1980-ndatel oli see n-õ eksperimenditaoline linnaosa, kus ostja sai krundi koos projekteeriva arhitektiga. Omaniku sõnul oli neil päris tuliseid vaidlusi.

Maja Tallinnas Meriväljal, mis on tuntud kui Venna maja, on kohaliku nõukogudeaegse postmodernismi näidismaja.

Kaasiku töid iseloomustavad põnevad jõulised detailid.

Fotod: Toomas Volmer / EPL arhiv, Jassu Hertsman, Vallo Kruser

Arhitekt Veljo Kaasik: linnaehituse maailm on keeruline ja vastuoluline

Intervjuu

Triin Ojari
arhitektuurikriitik

Täna saab 75-aastaseks arhitekt ja tunnustatud õppejõud Veljo Kaasik, üks linnaplaneerimise visionääre.

Kaasik elab enda sõnul praegu täiesti stressivaba elu. Eesti kunstiakadeemia (EKA) emeriitprofessor – seal on ta õpetanud 1990. aastast – ja Tampere tehnikaülikooli audoktor on ette valmistamas suuremat juubelinäitust, mis avatakse sel sügisel. Kodus laua peal on selleks tarbeks vinas fotoplaanid ligi neljakümneaastasest loomingu: Eesti maachitusprojekti (1960-ndatel loodud projekteerimisinstituut – toim) tehtud, industriaalseks tootmiseks mõeldud puitkilpidest ja ruumelementidest elamud, kortermaja Haapsalus Jaama tänaval, Lümanda kolhoosikeskus, Orissaare bussiootepaviljon.

Uuemad on Rotermanni kvartali ja Vabaduse väljaku lahendused (mõlemad koos Andres Alveri ja Tiit Trummaliga). Lisaks arvukalt elamu, sh kohaliku postmodernismi etalonmajaks muutunud „Venna maja“ Meriväljal (1975).
••• Veljo, sinu nimega seostatatakse põõret EKA arhitektuuri-õpetuses, noorte juhtimise linnaehituse tähtsustamise radadele. Ilmselt tegid seda kõike

n-õ tunnetulikul baasilt, sest ega sa toona ju üheski välismaa ülikoolis käinud ei olnud.

Absoluutselt mitte, ma polnud isegi välismaal käinud. Minu linnaehituslik kogemus pärines tegelikult maachitusprojekti, kus ma muu töö kõrvalt olin mõned kolhoosi keskosa üldplaneeringud teinud. Arusaam planeerimisest tuli tänu Jan Verwijnenile (Hollandi arhitekt, Helsingi kunstiakadeemia professor, hiljem Eesti kunstiakadeemia urbanistika õppe rajaja – T. O.), kelle arhitektuurimaailma kogemus oli omaette fenomen.

Sain hoobilt suurema kooli, kui seda suutnuks pakkuda ümbritsev skandinaavialik praktika. Mulle oli juba varem meeldinud postmodernistlikus arhitektuuris venturiilik keerulisus ja vastuolulisus ning suuremasse linnaehituse maailma tulles oli seal see keerulisus ja vastuolulisus täiesti sees, intellektuaalselt oli see palju tõsisem.

••• Oled olnud üks 1990-ndate lõpu ja uue sajandi alguse linnaehituse retoorilisi eestvedajaid, rääkinud palju näiteks Tallinna sadamaalast. Kas tegu oli toona idealistlike, abstraktselt pinnalt tehtud üldistustega? Reaalsus oli ju hoopis midagi muud.

Planeerimine peab suutma vaadata tulevikku, koguma ja sünteesima väga palju andmeid. Sadamaala oli omal ajal liiga kõva pätkel ja võib-olla on praegugi. Juba kindlalt raamiga planeerin-

Sotsiaalselt erksa meelega

EKA arhitektuuriosakonna dekaan arhitekt Toomas Tammis nimetab Veljo Kaasikut (pildil) Asuureks ideoloogiks, kes ühena esimestest mõtestas lahtri postmodernismi mõiste ja kes avas linnaehituse sisulise tähtsuse ning tähenduse.

Kaasik oli aastail 1964–1990 diplomeeritud tegevrahitekt. Selle aja vältel projekteeris ühiskondlikke hooneid, kortermaju, elamu. 1970-ndate lõpust oli ta aktiivselt tegev Tallinna Kümne nimelises arhitek-

tide rühmituses. Alates 1990. aastast on ta õppejõud EKA arhitektuuri osakonnas, kus ta on organiseerinud arhitektuurialast õpet, laiendanud õppekava profiili üldurbanismi ning maastikuarhitektuuri liitmise teoreetilise ning praktilise õppeprogrammi.

Ta on arhitektuurse ruumi teemal alati sotsiaalselt erksa meelega olnud ja linnast palju kirjutanud, armastab pigem halli kui valget, pigem ebamäärasust kui korrastatust.

gute juurde tulles tundsin end seal väga hästi – näitena võiks tuua koos Andres Alveri ja Tiit Trummaliga tehtud Rotermanni kvartali tsonerimiskava, mille tänaseks jõudsalt realiseerunud tulemusega saab rahul olla.

••• Palju paksu verd on tekitanud arhitektuuri õpetamine kahes kõrgkoolis, EKA-s ja Tallinna tehnikas kõrgkoolis. Oskad kommenteerida sealsete arhitektide kunstnikuks olemise müüti?

Olen selle nimel palju vaeva näinud, et seda müüti retušeerida, kinni katta. Kunstnikuks olemise kõrval tuleks tähtsustada hoopis teisi elemente, näiteks kontseptuaalsus, laiem haare ja EKA võiks olla koht, kust arhitekt seda kontseptuaalset, konventsiooni-dest vaba maailma saab.

••• Sul on ilmselt hea kogemus arhitekti positsioonist erinevatel ajaperioodidel?

Nõukogude ajal oli parem positsioon siis, kui tabasid ära kolhooslik-kooperatiivse omandivormi kui nähtuse – seal taheti tekitada üksteise ühelöömise mängu. Riiklik ehitustasand oli väga hierarhiline ja ruineeriv.

Enda seisukohast ütleks, et väga hea on omada positsiooni ealisest vaatevinklist. Mingil tasandil olen professor, audoktor, akadeemilise maailma esindaja. Kui sealt pjedestaalilt maha astun ja töölaua

taha satun, muutun absoluutselt tundmatuks vanameheks: tegin Riigi Kinnisvara AS-i tellimisel Olustvere maamajanduskooli õpilaskodu, mille olin lahendanud L-tähe kujulise majana. Tellija esindaja oli seepeale väga kahtlev minu võimes maailma asjadega kursis olla ja joonistas selle asemel siksakilise hoone, mis pidavat kaasaegne lahendus olema. Nalja polnud.

••• Sellega seostuvad suurte objektide saagad. Hiljuti pandi nurgakivi Eesti Rahva Muuseumile (ERM), mille juures olid konkursi võitlusülesande koostaja ja žürii liige.

Kui pjedestaalilt maha astun ja töölaua taga olen, muutun tundmatuks vanameheks.

ERM-i võitlust ette valmistades olin mina ainuisikuliselt otsustanud, et maa-ala on liiga väike ja tuleb võtta juurde tükki reformimata riigimaad Tartu vallast. Muidugi muutis see kogu protsessi keerulisemaks.

Loomulikult oli mul pärast seda rasket protsessi kogu sündmuse üle tohutult hea meel. Nurgakivi panemisel oli koos palju rahvast ja kui ma olin seal massi seest üksi ära minemas, tuli minu juurde üks ERM-i vestiga kena neiu, kes küsis: „Kas ma saan teid kuidagi aidata?“ Seda peale juba 2005. aastal alanud epopöad! ●

Šveitslased otsivad Eestist filmikangelasi

Homme jõuab Tallinnasse Berliini filmifestivalil pärjatud režissöör, kes teeb filmi armastusest

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Eilse või tänase Eesti Päevalehe kultuurikuulutusi lugedes torkab silma ebatavaline pakumine: Šveitsi režissöör otsib oma dokfilmi 20 kuni 30 aasta vanust lapsega paari ja lubab filmi pääsenud paarile maksta 1000 eurot. Selgub, et tegu on igati tõsise kuulutusega ja konkursi võitnud paari armastuse lugu võib parimal juhul saada osaks mainekate filmifestivalide programmist.

Ettevõtmise taga on Šveitsi produktsioonifirma 2:1 Film ja režissöör Jan Gassmann, kelle film „Europe, She Loves”

dokfilm „Chrigo”, lugu vähihaigusega võitlevast mehest, sai 2007. aastal Berliini filmifestivalil oikumeenilise žürii preemia.

Sama festivali programmis Panoraam linastus 2011. aastal ka Gassmanni debüütmängufilm „Off Beat” elule jalgu jäänud muusikutest. „Viimasel ajal on kõik meie produtseeritud filmid Berliini festivalile jõudnud, seega võib vähemalt loota, et nii läheb ka sellega – lootus sureb igatahes viimasena,” ütles Gassmann. „Kindlasti linastub film Šveitsis, võimalusel ka Saksamaal ja Prantsusmaal.”

Poliitiline film armastusest

Lavastaja sõnul on uue dokfilmi peateemadeks Euroopa ja armastus. „Kavatsen filmida intiimsed portreed viiest paarist, kes elavad Euroopa äärel asuvates linnades: Tallinnas, Sevillas, Thessaloníkis, Zagrebis ja Dublinis,” selgitas Gassmann. „See on poliitiline film, milles ei räägita poliitikast, vaid ainult armastusest. Või ütleme siis, et jutt käib armusuhete poliitikast,” kirjeldas Gassmann. „Meie arvates saab kõiki Euroopa Liidu või riigi tasandil tehtud otsuseid peegeldada ka inimsuhete kaudu.”

Nii tahavad filmitegijad armastuse kõrval rääkida ka majanduslikest probleemidest

Noor ja andekas Jan Gassmann kandideeris mullu Šveitsi Quartzi filmipreemia.

Foto: erakogu

Režissöör loodab, et valmis filmi vaataja näeb seal pilti meie ühisest Euroopast.

(„Euroopa armastab”) võetakse üles viies Euroopa riigis. Tänavu sügisel 30-aastaseks saaval Gassmannil on noorusel hoolimata ette näidata juba mitu saavutust. Senistes töodes on tugev tähelepanu sotsiaalsetel probleemidel ja n-ö hammasrataste vahele jäänud inimestel. Tema esimene

nagu väljaränne või tööpuudus. Gassmann loodab, et valmis filmi vaataja näeb seal pilti meie ühisest Euroopast. Tege- lastega suhestumise muudab lihtsamaks see, et portreeritud inimesed on tema enda põlvkonnakaaslased.

Irimaalt ning Hispaaniast on praeguseks sobivad osalised leitud ja Horvaatias on võetud juba lõppenud. Jäädavad Tallinn ja Thessaloníki. „Otsime

paari, kelle vanus jääks 20 ja 30 aasta vahele,” ütles Gassmann. „Eesti paar peaks pakkuma ülejäänutele teatud kontrasti, oleme avatud erinevatele lugudele.”

Isiklik side
Lavastaja märgib, et üheks teemaks, mis võiks filmitegijatele huvi pakkuda, on venekeelse vähemuse olukord, mis juhib tähelepanu Euroopa pii-

ride küsimusele. Samuti on ta teadlik, et Eestis on väga palju HIV-i nakatunud ning osaliste leidmiseks kasutatakse ka kohalike heategevusorganisatsioonide abi. Aga ükski sobivas vanuses paar ei tohiks end kandideerimiseks ebasobivana tunda. „Lõppude lõpuks püüame saavutada väga isiklikku sidet,” tõdes Gassmann.

Võtted väljavalitud paariga toimuvad oktoobris ja

kestavad umbes üheksa päeva. „Zagrebis läks väga hästi,” ütles Gassmann seni tehtud töö kohta. „Võtted olid raske ja intensiivsed, aga minu meelest olid tegelased kogu asja vastu väga avatud. Põhimõtteliselt elasime nendega nädal aega koos.”

Eestisse saabub šveitslaste filmigrupp esimest korda juba homme ja jääb siia kümneks päevaks. ●

Põhja-Tallinna Valitsus

KORRALDAB

Tallinna Linnavalitsuse 26. juuni 2013 korraldusega nr 951-k on algatatud Tööstuse tn 101a ja Kopli tn 94a kinnistu detailplaneeringu koostamine.

Detailplaneeringu eesmärk on Tööstuse tn 101a ja Kopli tn 94a kinnistute liitmine üheks ärimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata moodustatavale krundile ehitusõigus ühe 2 maapealse korrusega kauplusehoone ehitamiseks. Detailplaneeringu ülesanne on üldiste maakasutustingimuste määramine ja heakorrasuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ning tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendamine. Planeeritava maa-ala suurus on 0,74 ha. Maa-ala kirjeldus on esitatud korralduse lisas.

Detailplaneeringu koostamise algatamise korraldusega on võimalik tutvuda elektroonilises Tallinna õigusaktide registris (<https://oigusaktid.tallinn.ee>).

Põhja-Tallinna Valitsus korraldab avaliku arutelu detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks 22. juulil 2013 kell 15.00, Põhja-Tallinna Valitsuses, Niine tn 2, ruumis 209. Eskiislahenduse põhijoonise ja seletuskirjaga on võimalik tutvuda Tallinna Planeeringute registris aadressil - <http://tpr.tallinn.ee> ning 17.-19. juulil 2013 tööaja jooksul Põhja-Tallinna Valitsuse infosaalis.

Informatsioon eskiislahenduse väljapaneku ja arutelu toimumise aja kohta ilmub ka ajalehtedes Eesti Päevaleht, Põhja-Tallinna Sõnumid, Pealinn ning Tallinna veebilehel (www.tallinn.ee - rubriigis ametlikud teated) ja Tallinna planeeringute registris (<http://tpr.tallinn.ee/tpr/> - info - uudis).

Põhja-Tallinna Valitsus

KORRALDAB

Tallinna Linnavalitsuse 26. juuni 2013 korraldusega nr 950-k on algatatud Tööstuse tn 39 kinnistu detailplaneeringu koostamine.

Detailplaneeringu eesmärk on Tööstuse tn 39 kinnistu sihtotstarbe muutmine 100% elamumaaks ning krundile ehitusõiguse määramine kahest hooneosast koosneva kuni 3 maapealse (sh katusekorrus) ja 1 maa-aluse korrusega korterelamu ehitamiseks. Detailplaneeringu ülesanne on üldiste maakasutustingimuste määramine ja heakorrasuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ning tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendamine. Planeeritava maa-ala suurus on 0,22 ha. Maa-ala kirjeldus on esitatud korralduse lisas.

Detailplaneeringu koostamise algatamise korraldusega on võimalik tutvuda elektroonilises Tallinna õigusaktide registris (<https://oigusaktid.tallinn.ee>).

Põhja-Tallinna Valitsus korraldab avaliku arutelu detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks 23. juulil 2013 kell 15.00, Põhja-Tallinna Valitsuses, Niine tn 2, ruumis 209. Eskiislahenduse põhijoonise ja seletuskirjaga on võimalik tutvuda Tallinna Planeeringute registris aadressil - <http://tpr.tallinn.ee> ning 17.-19. juulil 2013 tööaja jooksul Põhja-Tallinna Valitsuse infosaalis.

Informatsioon eskiislahenduse väljapaneku ja arutelu toimumise aja kohta ilmub ka ajalehtedes Eesti Päevaleht, Põhja-Tallinna Sõnumid, Pealinn ning Tallinna veebilehel (www.tallinn.ee - rubriigis ametlikud teated) ja Tallinna planeeringute registris (<http://tpr.tallinn.ee/tpr/> - info - uudis).

Põhja-Tallinna Valitsus

KORRALDAB

Tallinna Linnavalitsuse 26. juuni 2013 korraldusega nr 949-k on algatatud Tehnika tn 23 ja Paldiski mnt 18 kinnistute detailplaneeringu koostamine.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Tehnika tn 23 ja Paldiski mnt 18 kinnistute piiride muutmine ja moodustatava Paldiski mnt 18 krundi sihtotstarbe muutmine 75% äri- ja 25% elamumaast 85% elamu- ja 15% ärimaaks ning ehitusõiguse määramine kuni 8 maapealse ja kuni 2 maa-aluse korrusega ärruumeidega korterelamu ja parkimisahoone ehitamiseks. Lisaks antakse detailplaneeringus heakorrasuse, haljastuse, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus. Planeeritava maa-ala suurus on 0,62 ha. Maa-ala kirjeldus on esitatud korralduse lisas.

Detailplaneeringu koostamise algatamise korraldusega on võimalik tutvuda elektroonilises Tallinna õigusaktide registris (<https://oigusaktid.tallinn.ee>).

Põhja-Tallinna Valitsus korraldab avaliku arutelu detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks 23. juulil 2013 kell 16.00, Põhja-Tallinna Valitsuses, Niine tn 2, ruumis 209. Eskiislahenduse põhijoonise ja seletuskirjaga on võimalik tutvuda Tallinna Planeeringute registris aadressil - <http://tpr.tallinn.ee> ning 17.-19. juulil 2013 tööaja jooksul Põhja-Tallinna Valitsuse infosaalis.

Informatsioon eskiislahenduse väljapaneku ja arutelu toimumise aja kohta ilmub ka ajalehtedes Eesti Päevaleht, Põhja-Tallinna Sõnumid, Pealinn ning Tallinna veebilehel (www.tallinn.ee - rubriigis ametlikud teated) ja Tallinna planeeringute registris (<http://tpr.tallinn.ee/tpr/> - info - uudis).

Foto: Ilmar Saabas

lirise ja Instrumenti kontsert löi lehetoimetuse helidest kihama

Muusika. Eile toimus Eesti Päevalehe ja Delfi ühistoimetuse puhkenurgas kontsert, kus esinesid Eesti popartist liris ja Läti elektro-indie-ansambel Instrumenti. Artistid astuvad

nädalavahetusel üles Läti muusikafestivali Positivus pealaval, liris reedel, Instrumenti laupäeval. Mõlemad on ka oma riikidest ainsad esinejad, keda pealavale lastakse.

Laulja liris Vesik (pildil koos Instrumenti laulja Jānis Šipkēvicsiga) tähistas eilse kontserdiga muuhulgas ka oma 22. sünnipäeva. Üritust kandsid otse üle Eesti, Läti ja Leedu Delfi. EPL

S
SPORT

TAARAMÄE 100 HULGAS

Eile sõitsid jalgratturid Tour de France'i 16. etappi Vaison-la-Romaine'l. Rein Taaramäe (pildil) sai 93. koha, kaotust võitjale Rui Costale oli 19 minutit ja 16 sekundit. **Delfi**

EESTILE HÖBEMEDAL

Hans-Christian Hausenberg tõi Eestile Euroopa noorte olümpiafestivalilt teivashüppes hõbemedali, parandades oma isikliku rekordi ning tehes uue Eesti B vanuseklassi rekordi 4.82. **EPL**

FLORA VÄRAVAREKORD

1700. väravani jõudis esmaspäeval Eesti meistrivõistlustel FC Flora. Alates taasiseseisvumisest meistriliigas mänginud Florale järgneb Levadia 1289 väravaga. **Soccernet**

KORVPALLURID ALISTASID BRASILIA

Eesti korvpallikoondis sai universiaadil seitsmenda koha, kui võitis Lõuna-Ameerika ühe kõvema kossuriigi Brasiilia tasavägises mängus 67 : 63. **Delfi**

Vutiliit lõpetas Kalevi noormängija karjääri

Elvis Liivamägi (keskel, number 23) tänavu kevadel Narva Transi vastu mängimas. Murule pole tal enam asja: teda karistati eile tähtajatu mängukeeluga.

Foto: Sergei Stepanov

Noortekoondise kaitsja Liivamägi, kes eitab oma süü, sai põhimõtteliselt eluaegse mängukeelu.

Aet Süvari
aet.suvari@epl.ee

Eile kinnitas jalgpalliliidu distsiplinaarkomisjon kahtlust, mis juba nädalapäevad Tallinna Kalevi ja noortekoondise palluri Elvis Liivamägi pea kohal rippus. 21-aastane äärekaitsja, kes tõusis tähelepanu keskmesse kihlveopettuses kahtlustatavana, ei saa distsiplinaarkomisjoni otsusega enam jalgpalli mängida ega ka juhendaja või ametiisikuna tegutseda. Keeld on tähtajatu, mis tähendab põhimõtteliselt eluaegset karistust.

Teine Kalevi pallur Sander Karu, kelle nimi samuti sama juhtumiga seoses ajakirjandusest läbi on käinud, eile karistust ei saanud. Kuna ta ei viibi Eestis, pole juurdlust korralda-

val töögrupil olnud võimalik tema selgitusi silmast silma kohtudes kuulda. „Talle on antud tähtaeg, millal ta peab ütlushi andma tulema, seetõttu protsess tema suhtes veel jätkub,” selgitas jalgpalliliidu president Aivar Pohlak ning lisas, et peale Karu on vutiliit võtnud luubi alla veel mõned Kalevi pallurid, kelle puhul on põhjus pettust kahtlustada.

Lakooniline teade

Jalgpalliliidu ametlikus selgituses pole kirjas sõna „kihlveopettus”. Lakoonilises pressiteates seisab, et Liivamägi karmi karistuse põhjus on see, et ta rikkus jalgpalliliidu distsiplinaarmäärust, millega kahjustas raskelt ausameelsuse ja sportlikkuse põhimõtteid.

„Kihlveopettus õnnestus ära hoida,” kommenteeris sõnastust Pohlak. Tema sõnul olid tõendid Liivamägi vastu kindlad ning distsiplinaarkomisjoni otsus kaalutletud ja põhjalik. „Meil oli viis tun-

nistajat, peale selle veel rida kaudseid tõendeid, mis nende ütlushi kinnitasid. Liivamägi ise aga eitab kõike, süüdistas teisi,” rääkis Pohlak. Peale 6. juuli juhtumit võeti karistuse määramisel arvesse ka varasemaid rikkumisi, kus Liivamägi polnud alaliitu teavitanud sarnastest tulemustest manipuleerimise katsetest. Neid oli Liivamägi ka tunnistanud.

Varem pole jalgpalliliit kedagi nii karmilt karistanud. 2008. aastal määrati Maag Tammeka pallurile Artur Ossipovile kolme- ja TVMK-s mänginud Vladislav Gusseviiga sarnase teo eest kaheaastane keeld. Miks Liivamägi nii palju karmimalt karistati? Pohlaku sõnul lähtuti toona veel vanast distsiplinaarmäärustikust, mis karmimaid karistusi ette ei näinudki. Tänavu märtsis ajutiselt keelud teeninud kaheksa pallurit on aga tema sõnul veel uurimise all – on tõenäoline, et ka neile määratakse tähtajatu keeld. ●

Levadia valis õige taktika

Mängu kangelaseks tõusis väravavaht Roman Smiško, kelle tõrjed päästsid viigipunkti.

Aet Süvari
aet.suvari@epl.ee

Nagu ennustati, oli Levadia Euroopa Liidu teise eelringi avakohtumine Rumeenia klubi Pandurii Târgu Jiuga hoopis teisest puust mäng kui mõeldud Walesi Bala Towniga. Ründav mäng, mida Levadia möödunud nädalal lustiga harastas ja mis päädis Rimo Hundi uhke kübaratrikiga, oli eilseks mänguks asendunud kaitsva esitusega – nagu ka peatreener Marko Kristal enne kohtumist ennustas.

Õnn soosis

Pandurii ründas seevastu isukalt, üritades nii lühikeste söötudega kui ka pika palliga Levadia värava alla murda. Mõned nende rünnakuüritused kujunesid ka kaunis ohtlikuks, kuid Levadiat soosis õnn. Kuigi Pandurii tegi oht-

ralt pealelööke, polnud paljud neist raamidesse. Sellegipoolest oli Levadia kaitseliinil ja eriti väravavahil Roman Smiškol tihe tööpäev. Just puurivahti head tõrjed teisel poolajal päästsid Levadia halvimast.

Levadiad olid ka endal peamiselt avapoolajal mõned šansid vasturünnakust nõelata, kuid neist polnud üksi piisavalt ohtlik, et

Panduriid tõsise surve alla sundida.

Kas Levadia oleks pidanud rohkem riskima? „Oleks me seda teinud, poleks me siit selle tulemusega ka lahkunud. Valisime taktika ikka täiesti teadlikult,” nentis Kristal. Kokkuvõttes vedas Levadiad, et nad sellest kohtumisest väravateta viigiga pääsesid. Vastased tegid neile üle paarikümne pealelöögi, Levadia piirdus neljaga. „Ma ei oodanud, et me nii vähe pealelööke teeme, aga üldiselt oli mängupilt ette ennustatav. Vastased olid palliga individuaalselt palju paremad – peame nüüd kümne päeva jooksul enesekindlust juurde saama,” sõnas Kristal. ●

Levadia paistis sel korral silma kaitsemänguga. Pildil võitlemas kesk- ja äärekaitsja Aleksandr Kulinitš (paremal).

Foto: Tanel Meos

TABELISEIS

Euroopa liiga II eelring
1. mäng

TALLINNA LEVADIA 0

PANDURII TÂRGU JIU 0

KOMMENTAAR

Andsin aru mind juba süüdimõistnud isikutele

Elvis Liivamägi
jalgpallur

„Nagu mulle algselt ruumis viibides väideti, siis see polnudki komisjon, vaid laudkond, kes kogus tõendeid ning otsust ei pruugitavat veel täna (eile – toim) tehagi. Lisati, et see on võimalus üles tunnistada. Vastasin nende küsimustele, mida mängupäeval tegin ja kus olin, kinnitades veel kord oma süütust, ja avaldasin ka meeskonnakaaslaste kogutud allkirjad selle kohta,

et mina ei ole neile kunagi mingit pakkumist teinud ning nad pole seda minust kunagi kahtlustanud. Õeldi, et see polevat tähtis.

Peale selle tõstataks küsimuse paari varasema kahtlase Tallinna Kalevi mängu ja/või nüüdseks lahkunud mängijate kohta, millest olen ka varem treenereid teavitanud. Mitte ühtegi tõendit mulle jällegi ei esitatud, väideti ainult, et kõik on juba teada ja räägitud, seega andsin aru mind juba süüdi mõistnud komisjonile. Mulle isegi

ei selgitatud, mis see konkreetne tegu on, milles mind süüdistatakse – kellele, kus, kui palju ma siis väidetavalt pakkusin/panustasin jne. Teadsin, et lähen komisjonile vastust andma ja võtsin kaasa ka advokaadi, kellel oleks võimalik tõenditega tutvuda vms, kuid tema kohalolu ärritas komisjoni nähtavalt.

Ühel hetkel väideti, et läheb juba kiireks ning suunduti mõni saal edasi eesootavale pressikonverentsile. Otsust lugusin paarikümend minutit hiljem soccernetist.”

NORDECON OPEN 2013

RAHVUSVAHELINE ITF-SARJA 15 000 \$ AUHINNAFONDIGA TENNISeturniir

13.–20.07 Tere Tennisekeskus (Tallinn, Sõjakooli 10)

Kvalifikatsiooniturniir

13.–14. juuli

Põhiturniir

15.–20. juuli

Finaalmängud

19. ja 20. juuli

*Tule kaasa elama!
Kohtume väljakutel!*

Jürgen Zopp
Eesti meeste tennis esireket

Turniiri toetajad ja koostööpartnerid:

ITF
Pro Circuit

NORDECON

USTIF
US TENNISERKADEEMIA

BALTCAP

Jeep

SILBERAUTO

HASARTMÄNGUMAKSU
NÕUKOGU

Tondi

TRUMM

Quattromed

paf

SEIKO

bauer
water technology

Energate
Gate to Energy

Eesti Päevaleht

saku

TERE

EESTI KULTUURKAPITAL

DIMES

Babolat

NBA treener käis Tallinnas oma tulevikutähte vaatamas

Maailma parim mitmevõistleja Ashton Eaton treenib MM-i eel Eestis

Kümnevõistluse olümpiavõitja ja maailmarekordiomani saabub pühapäeval Tallinnasse, et MM-i eel treenida kaks nädalat Eestis.

Laupäeval abiellunud maailma parimal mitmevõistlejal ameeriklasel Ashton Eatonil ja Kanada seitsmevõistlejal Brianne Theisen-Eatonil polnud aega mesinädalatele sõita, sest ees seisab suve kõige tähtsam võistlus, 10. augustil Moskvast algav MM. Pühapäeval saabuvad Eatonid koos treener Harry Marraga Tallinna, kus toimivad kahe nädala kestel tippvormi.

„Mul on hea meel, et Ashton Eaton, Brianne Theisen-Eaton ja treener Harry Marra valisid otsustavaks ettevalmistuse etapiks meie pealinna,” lausus välismaa sportlaste Eestisse tulekut vahendanud Eesti kergejõustikuliidu president Erich Teigamägi.

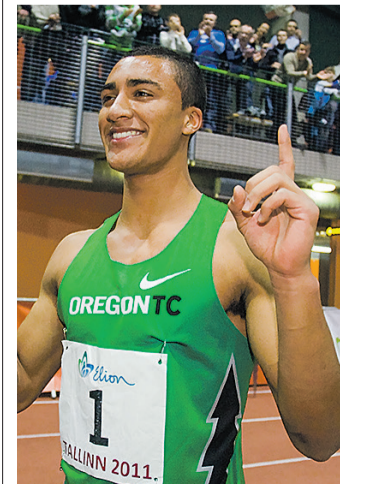
2011. aasta veebruaris püstitas ühendriiklane Eaton Tallinnas seitsmevõistluse maailmarekordi. Tookordseks etteasteks valmistus ta Eestis nädal aega ja nii ta ise kui ka Marra kiitsid pärast tippulemuse tegemist siniseid spordirajatisi.

Head mälestused

„Küllap võisid Eatoni ja Marra valikut mõjutada ka head mälestused kahe aasta tagusest Tallinna rahvusvahelisest seitsmevõistlusest,” möönis Teigamägi.

Möödunud suvel Eugene'is 9039 punktiga kümnevõistluse maailmarekordi püstitanud Eaton pole sel hooajal nii säravat vormi näidanud, olles 8291 punktiga hooaja edetabelis alles 11. kohal, ent kindlasti on ta MM-i peamine kuldaseosik. Tema abikaasa võitis kevadel Götzise seitsmevõistluse 6376 punktiga.

Ühtlasi on nii kümnevõistluse valitseja kui ka tema treener andnud nõusoleku korraldada koostöös Eesti olümpiakomitee ja Eesti kergejõustikuliiduga seminar ja korraldada näidstreening. • Andrus Nilk

Tallinn on Eatonile õnnelik paik. 2011. aastal püstitas ta siin seitsmevõistluse maailmarekordi.

Foto: Arno Mikkor/EPL-i arhiiv

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

Kogenenud treeneri sõnul ootab ta noore ja andeka Kreeka koondislasega töötamist suure ärevusega.

Eestis toimuv U-20 korvpalli EM-finaalturniiri toob siia andekate noormängijate kõrval ka palju skaute ning treenerid, kes tulevad pallurite oskusi jälgima. Eesti Päevaleht vestles noorte talentide otsimisest ja arendamisest NBA meeskonnas Milwaukee Bucks'i peatreeneri Larry Drew'ga, kelle uus mängija kreeklane Giannis Antotokounmpo on oma noortekoondise üks liidritest.

●● **Kreeka teises liigas mängivad Giannisel pole USA ülikooli-ega Euroopa tippkorvpalli kogemusi. Kuidas selgitate tema ootamatut pääsu NBA-sse?**

Väga lihtsalt: NBA klubid otsivad andekaid head arengueeldustega noormehi kogu maailmast. Giannis on kõigest 18-aastane, ent oma pikkuse (208 cm – toim) kohta on tal väga head oskused ja suur käte siruulatus. Põrgatab hästi ja söötab suurepäraselt. Võitleb tagalauas ja blokeerib viskeid. Muidugi tuleb noorel mängijal palju õppida. Soovime Giannist arendada ja meie arvates võib temast saada väga hea korvpallur, seepärast valisime teda draft'is viieteistkümnendana.

●● **Kuidas näeb välja Giannise üleminek NBA korvpalli?**

Kõigepealt tuleb kohaneda USA eluga. Nagu aru olen saanud, pole ta Kreekast kaugemal käinud. Aitame tal saada tugevamaks, kiiremaks ning NBA

Milwaukee Bucks'i peatreener Larry Drew (paremal) jälgis Saku suuhallisis klubi uut mängijat, Kreeka noort talenti. Foto: Preet Simson

KES TA ON?

Larry Drew

Korvpallitreener

- **Sündinud** 2. aprillil 1958
- **Korvpallur** 1980–1992: Detroit Pistons; Kansas City/Sacramento Kings, Los Angeles Clippers, Pesaro Scavolini (Itaalia), Los Angeles Lakers.
- **Abitreener** 1992–2010: Los Angeles Lakers, Detroit Pistons, Washington Wizards, New Jersey Nets, Atlanta Hawks.
- **Peatreener** 2010–2013: Atlanta Hawks, sellest suvest Milwaukee Bucks.

mängu- ja elustiiliga kohaneda. Ootan temaga töötamist suure ärevusega. Ta on hea pois. Ema ja isa tulevad Giannisega kaasa, mis teevad kohanemise märksa kergemaks.

●● **Kuidas hindate tema meeskondlikku mängu?**

Ta on täielikult pühendunud koostööle, see avaldab kõige rohkem muljet. Ei otsi kogu aeg viskevõimalust, vaid teab, kuidas saab mängu mõjutada söötude, lauapallide ja blokkidega. Ta on universaalne, kes teeb kaaslased paremaks. Mulle meeldib niisuguseid korvpallureid vaadata ja juhendada.

●● **Kas praegune NBA mängustiil nõuab korvpallurilt roh-**

kem atleetlikkust ja kehalist jõudu kui teie mängijakarjääri ajal 1980. aastatel?

Ma ei ütleks, et mäng on muutunud jõulisemaks. Enam ei lubata nii palju kehalist kontakti nagu 1980. aastatel. Mõistagi peab Giannis saama tugevamaks. Tingimata ka saab. Mäng on muutunud nüansrikkamaks.

●● **Mängisite Los Angeles Lakersis ühe kõigi aegade parema korvpalluri Magic Johnsoniga. Juba sõandatakse Giannist võrrelda Magicuga. Kuidas sellise võrdluse suhtute?**

Selle pole päris õige. Vaadatakse Giannise pikkust ja sööduoskust. Magicul oli erakord-

ne mootor, mida nooruk peab alles arendama.

●● **Töötasite seitseteist aastat abitreenerina, kuni Atlanta Hawks pakkus teile kolm aastat tagasi peatreeneri kohta. Kuidas peaks peatreeneriks tõusmiseks ennast arendama?**

Töötasin palju noortega, seda jätkan ka praegu. Pühendusin taktika tundma õppimisele ja treeneriameti käsitööoskuste arendamisele. Olin kannatlik ja mulle avanes võimalus Atlantast. Nüüd sain uue võimaluse Milwaukeees. Usun, et suudan teha oma hoolealuseid paremaks. Teen kõik, mis on minu võimuses, et Giannisest saaks edukas korvpallur. •

Sõber: poisid pole harjunud pingele all olema

Korvpalli U-20 EM-i eilses mängus jäid esimese poolaja võitnud eestlased Rootsile 69 : 77 alla.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

„Alguses ei mänginud me oma täit potentsiaali välja, teisel poolajal pidime oma tahtjõu maksma panema. Teil on ka häid mängijaid, aga kokkuvõttes oleme tugevamad,” võttis kohtumise kokku Barcelona duubelmeeskonnas mängiv Rootsi koondise keskmängija Nicholas Spire. Peale Euroopa tõi talle tippklubidega seotud pallurite kuulub Rootsi koondisse ohtralt ka koduse kõrgliiga mängijaid.

„Võime neid võrrelda nagu Mercedest Ladaga. Kui võtame meie poisid, kes on Kapa-Kohilast, siis on tegemist väga kõva sooritusega, aga nad olid löödavad,” nentis Eesti koondise peatreener Andres Sõber. „Meeskonnavärki rootslastel ei ole, mida kohtumine Bulgaariaga ka näitas, aga rutiini pealt võitsid nad ära.”

Agressiivne mäng

Ühtlasi said rootslased teisel poolajal väga hästi hakkama oma põhieesmärgiga – röövida eestlastelt kiirrünnakud ja sundida meid viis viie vastu mängima. „See oli alguses meie leib. Teine poolaeg oli täielik katastroof, nende agressiivsuse tõttu ei saanud me ka oma rünnakut käima,” ütles Ees-

ti koondise mängujuht Rait-Riivo Laane.

„Ma arvan, et asi on ka selles, et me ei ole harjunud pingele all olema ja eduseisus ei suudeta survet taluda. Ütlesin ka teise poolaja alguses pärast meie kahte pallikaotust Laanele, et vähe kõvemad võtted peavad olema ja tuleb kohe kodukord maksma panna,” lisas Sõber.

Teises meie vahegrupi mängus alistas Bulgaaria Gruusia 85 : 44. Kui celdada, et viimane kaotab täna ka Rootsile, peab Eesti täna Bulgaariat vähemalt kuue punktiga võitma. Vastasel juhul jääme alagrupis kolmandaks ja hakkame mängima kohtadele 17–20, kusjuures kolm viimast meeskonda langevad A-divisjonist välja. •

TUNNUSTUS

Vooru parimad

Teist mängu järjest oli Eesti koondise parimaks kapten **Rait-Riivo Laane**. Koondise ja Rapla meeskonna mängujuht tabas avapoolajal kolmeseid nii väljaku ühest kui ka teisest nurgast ja tõi väga hea visketabavuse juures 17 punkti. Pärast vaheajapausi said rootslased aga ka tema pidama, lõpuks jäi 36 minutit rassinud Laane arvele 21 punkti.

Vooru tublim oli Läti ääremängija **Ojärs Siliņš**. Klubikorvpalli Itaalia kõrgliigas mängiv pallur viskas 25 punkti, noppis kümme lauapalli ja aitas kaotuseta püsival Lätil alistada Itaalia.

TULEMUSED

E-VAHEGRUPP

Horvaatia–Saksamaa 66 : 61, Leedu–Türgi 48 : 52, Kreeka–Montenegro 70 : 47. **Tabelliseis:** Kreeka 4-0, Leedu 2-2, Türgi 3-1, Saksamaa 1-3, Horvaatia 1-3, Montenegro 1-3.

F-VAHEGRUPP

Sloveenia–Venemaa 69 : 88, Läti–Itaalia 88 : 81, Hispaania–Prantsusmaa 70 : 52. **Tabelliseis:** Läti 4-0, Venemaa 2-2, Itaalia 2-2, Hispaania 2-2, Prantsusmaa 1-3, Sloveenia 1-3.

G-VAHEGRUPP

Tšehhi–Ukraina 83 : 89, Iisrael–Serbia 62 : 66. **Tabelliseis:** Serbia 2-0, Iisrael 1-1, Ukraina 1-1, Tšehhi 0-2.

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutus saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

COCA-COLA PLAZA JA LIBERO ESITLEVAD

BEEBIGA KINNO

18. JUULI

Coca-Cola Plaza Libero

ENNE SÜDAÖÖD

MINA, SUPERVARAS 2

PÄEVAKAVA

NELJAPÄEVAL, 18. JUULIL OLED OODATUD KOOS PISIPÕNNIGA COCA-COLA PLAZASSE „BEEBIGA KINNO“ JÄRJEKORDSELE ÜRITUSELE. LISAKS FILMI NAUTIMISELE PAKUME VÕIMALUST TUTVUDA ENNE SEANSI ALGUST ERINEVATE TOODETEGA. SEANSI AJAL ON SAALIS HELI VAIKSEM JA SAAL ON HÄMARALT VALGUSTATUD.

11:15 – TOOTETUTVUSTUSED	12:15 – FILM "MINA, SUPERVARAS 2" 2D VENE KEELES (5. SAALIS)	PILET 3,50€
11:45 – KÜSIMUSED LASTEARSTILE	12:15 – FILM "ENNE SÜDAÖÖD" (6. SAALIS)	
	12:15 – FILM "MINA, SUPERVARAS 2" 2D EESTI KEELES (7. SAALIS)	

PILETID EELMÜÜGIS ALATES 9. JUULIST | TÄPSEM INFO MEIE KODULEHEL: WWW.FORUMCINEMAS.EE/EVENTS/BKTALLINN

TÄNA KINOS ARTIS:

BEEBI-KINO
väärt filmid värskele vanemale

Relv igas käes
Una pistola en cada mano

Suured pulmad
The Big Wedding

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO SÕPRUS

PARADIIS: USK

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

Leitajateküla Lotte 11:00	Suured pulmad 14:10 17:40	
Väärikad kinohommikud: Enne südaööd 11:30	Enne südaööd 17:25 21:20	
Käsi käes 12:30 16:00	Olen nii eevil 19:30	
Relv igas käes 13:40 15:30 19:35 21:30	www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380	

17.07

17.07

18:30

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Yale Alumni Chorus

Yale'i Ülikooli Vilistlaste Segakoor

E Studio kammerkoor Põlvast & Üle-Eestiline Noorte Sümfooniaorkester

TALLINNA KAARLI KIRIKUS
TEISIPÄEVAL, 23. JUULIL 2013 | KELL 1800

TASUTA

www.koorihing.ee

Dirigent Jeffrey Douna

Kavas Morten Lauridseni Lux Aeterna, Ameerika spirituaalid ja Yale'i laulud!

YAC Baltic Year 2013

ESTI KOORIHING

www.ClassicalMovements.com

ETIK

ESTI KOORIHING KAARLI KOOGUDUS

CELEBRATING 20 YEARS

Alates juulist kehtiv

MoMo KATUSEKINO

Jaapani toit, otse südamest!

Carlsberg elisa Katusekino sõbrad

PÖFF

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

FRANCOIS TRUFFAUT RETROSPEKTIIV

TÄNA
KINOKLASSIKA

Shoot the Piano Player
Francois Truffaut
1960/92min

HOMME
KINOKLASSIKA

The Last Metro
Francois Truffaut
1980/131min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPÄAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid
ESTI EKSPRESS

Partner
viru

KALEV VAPPER
(sünd 1953)
töötanud Eesti Televisioonis
Eesti Ajalehede Liit

ESTI AJALEHETE LIIT

E A L L

FILMIDE PARANÄHTUSED JA PAHAENDELINE PRODUTSENDILT

ÜHEL ÖÖS AASTAS ON KURITEGEVUS SEADUSLIK

PATUPUHASTUS

19. JUULIST

K14

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

**Šveitsi režissöör otsib
20-30-ndates eluaastates
LAPSEGA PAARI oma
DOKUMENTAALFILMI
«Europe, she loves».**
Tasu on 1000 € / paar.
Uuri lähemalt:
sheloves@2zu1film.com

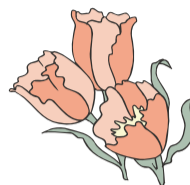

TALLINNA
LINNATEATER

Robert Lepage'i
külastetendus
KUU TAGUMINE KÜLG
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

**KATRIN
MAKKO**
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

**AEG
KAUBELDA!**
Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõugust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

**Nüüd kuulutuste
tellimine veelgi
lihtsam!**

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Tiina Kuuler
**Koduveini
aabits**

Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne

Tiina Kuuler
120 lk

Käesolev raamat on lühike õpetus sellest, mida algajad koduveinitegijad teadma peaks: millest koduveini valmistada, millised on vajalikud tarvikud, millist pärmi kasutada, kuidas käärimine lõpetada ja vein pudeldada... Lisaks veel hulganisti nõuandeid veini säilitamiseks, serveerimiseks ja parimaid koduveini retsepte.

„Koduveini aabitsa” täiendatud väljaandes on muu hulgas lisatud kolm uut teemat: malolaktiline käärimine, kontsentreerimine ja pastöriseerimine.

Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

**Suuna
Eesti Päevaleht
suveks maale**

Postimees ei pruugi Sind puhkuse ajal üles leida, seepärast **teata meile oma suvine asukoht** ja saad oma Eesti Päevalehte tellimuse **mugavalt ning tasuta** edasi suunata.

Meie klienditugi ootab Su kõnet telefonil **680 4444** või kirja klienditugi@lehed.ee

Mõnusat suvist lehelugemist!

Eesti Päevaleht

suste katmiseks võimsusega 400 kW; Käitis peab omama reservtootmisvõimsust muudel energiaallikatel võimsusega vähemalt 2,4 MW; Tootmine peab algama 8 kuu jooksul peale lepingu sõlmimist; Huvitatud isikutel palume esitada sooviavaldus, kus on toodud järgnev informatsioon:

Soojusseadmete kavandatav asukoht; Kasutatavad kütused; Põhi- ja reservsoojusseadmete võimsus; Tootmistehnoloogia; Müügi valmiduse tähtaeg; Opereerija ärinimi ja registrikood; Avaldus palume esitada paberikandjal eesti keeles Mäetaguse Kommunaal OÜ aadressil Kooli tn 25, Mäetaguse alevik, 41301 Mäetaguse vald, Ida-Virumaa hiljemalt 15. augustil 2013. a. Lisainformatsioon: mkom@mkom.ee

Käesolev teade on avaldatud informatsiooni kogumise eesmärgil ning ei ole avaliku konkursi väljakuulutamise ega kutse lepingu sõlmimiseks. Konkursi korraldamise või lepingu sõlmimise otsuse teeb Mäetaguse Kommunaal OÜ lähtuvalt käesoleva teate alusel laekunud teabest.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.** AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 6486083 www.aolaenu.ee. Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Töö

• **Põrandate lihvimine, lakkimine, õlitamine ja hooldus.** Tel 515 7556.

Kinnisvara

• **Müüja maja** Pärnu-Jaagupi alevis või vahetada Tallinnas 2-3 t. korteri vastu. Tel 5804 5463.
• **Ostan põõningu Tallinnas.** Kristiine, Kesklinn, Kadrioru, Põhja-Tallinn. Tel 5645 4929.

EESTI METSAMAAKLER
ostame
**METSAKINNISTUID
JA RAIETÕUGUST**
www.metsamaakler.ee
andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Müük

• **Müüa küttepuid: kask, lepp, kuusk, sanglepp.** Kogused täpselt ja kaupaus, koos transpordiga. mob. 525 9433, 504 9838 ja tel 672 5338 Votikmetsa OÜ
• **Müüa lõhutud küttepuid.** Tel 509 2933.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

**TALLINNA
KREMATORIUM**

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piiris.

Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.

Kõik matuseteenused.

KAKS KABELIT ja PEIERUUMI Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

Teated

• **Mäetaguse Kommunaal Osühing** Mäetaguse aleviku kaugküttepiirkonna võrguettevõtjana teatab kavatsusest suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud soojusenergia osakaalu, vähendada soojuse hinda ning sõlmida soojuse ostmise leping kuni 12 aastaks

soojatootjatega järgnevatel seni teadaolevatel tingimustel: Soojustoodangu orienteeruv aastane kogumaht 4000 MWh; Uue soojusseadme koguvõimsus 2,0 MW; Uue soojusseadme kütusena kasutatakse taastuvenergiaallikaid; Lisasoojusseadme olemasolu tipu võim-

LENDA SEPP

20.09.1927 - 15.07.2013

Kauaaegset head kaaslast ja sõpra mälestab kurbuses

EKE pere

Südamlik kaastunne
Luule Ummelasele ema
AINO MASINGU

surma puhul
Klassikaaslased Kiviõli
I Keskkoolist

Südamlik kaastunne
Avo Aviojale kalli ema
ANNA MERIMAA

kaotuse puhul
AS Tallinna Sadam

Meie südamlik kaastunne
Luule Ummelasele

EMA

surma puhul

Töökaaslased
OÜ Malmerk Klaasium
AS Malmerk Fassaadid

*Mis on see inimese elu –
nagu rohi vikati ees
/H. Tammsaare/*

Sügav kaastunne Piiale
isa

**REIN
STRANBERGI**

surma puhul
AS Eesti Ajalehed

Avaldame südamlikku
kaastunnet Avo Annamale
perega kalli ema

**LEILI
ANNAMA**

surma puhul
OÜ Strantum

Avaldame sügavat kaastunnet
Kallele ja Ainile

EMA

surma puhul
OÜ Ravenna Auto

Avaldame sügavat kaastunnet
Katrin Nabile armsa

ISA

surma puhul
Kollegiid Baltic Restaurants
Estonia Asist

DISAIN

Tanel Veenre
toimetaja

Julia-Maria Künnapu ehted USA-s Sienna galeriis

Ehtekunstnik Julia-Maria Künnapu viimasel kolmel aastal valminud looming on kuni 11. augustini väljas mainekas Sienna galeriis USA-s Massachusettsis. Künnapu tööd muudab erakordseks kivi (suitsu- ja roosa kvarts, ametüst, mäekristall, obsidiaan, nefriit) meisterlik käsitlemine, mis nihestab klassikalisi lihve. Vaata ka: www.siennagallery.com.

Klaashelmeste sära

Kersti Vaks eksponeerib Tallinnas Hop galeriis käsitsi valmistatud klaashelmeid, millest igaüks on miniatuurne kunstiteos. Enamik näitusel esitletud helmestest on tehtud puudega köetavas ahjus, mille ehitamisel on eeskujuks võetud Nigeeria helmeahi, arendatud seda keskaegse puudega köetava helmeahju järgi ning lõpuks moderniseerinud kaasaegset isolatsioonimaterjali kasutades. Näitus on avatud kuni 23. juulini.

Eesti rahvarõivaste moefotod Saksamaal

Anu Hindi kureeritud moefotonäitus „To be Estonian...“ on Põhja-Saksamaal Kieli galeriis Merkur avatud kuni 30. augustini. Näitus tutvustab tosinat eesti rahvarõivast inspireeritud Eesti moekunstniku loomingut, mis on pildistatud vabaõhumuuseumi ajalooliste tekstiilide taustal ja muuseumipargis. Varem on näitus välismaal üleval olnud Tokios, Helsingis ja Berliinis.

Päikesepriidid: kas kaitseks pilkude või päikese eest?

Möödunud sajandi alguses, kui päikesepriidid olid veel üsna kurioosse aksessuaari rollis, oli neil inglise keeles tore nimi – *sun cheaters* ehk päikese petjad.

Kui ajaloos tagasi minna, siis üks esimesi päikesepriidide kandjaid oli keiser Nero, kes kattis gladiatorite võitlust vaadates oma silmad lihvitud smaragdidega. Hiina keisririigi kohtunikud varjasid oma silmi suitsukvartsiga, et mitte reeta seal peegelduvaid emotsioone. Inuitid kasutasid ereda päikese vastu õhukeseks lihvitud luutükke.

Oma panuse on päikesepriidide leiutamisse andnud ka süfiliitlikud, kelle ülitundlikke silmi hakati 19. sajandil kaitsma kollakaspruuniks toonitud klaasid.

Praegu kantakse päikesepriidide peamiselt kahest hirmust ajendatuna. Selleks, et mitte silmi kahjustada või eba-cool'ilt mõjuda. Viimane aspekt muudabki päikesepriidid väga eriliseks. Mis teeb mõned ruutsentimeetrid tumendatud klaasi või plasti nõnda märgiliseks?

Diiva-kompleks

UV-st on saanud maagiline meem, mida kõik kasutavad, kuid vaid üksikud oskavad lahti seletada, millega on tegu. Päikesepriidid on head, kui nad kaitsevad meid kurja ultraviolettkiirguse eest, ning teine meem usub, et seda teevad paremini kallid silmakaitsejad. Kuid rumalalt kulutatud raha ei ole muidugi garant – 1995. aastal Austraalias tehtud uuring tõestas, et seitsmeharilise paar prille osutus tõhusamaks kui kallid Salvatore Ferragamo staatuse sümbolid.

Mis oleks Hollywood suurte päikesepriidideta? Paar suuri musti prille lubab igal *wannabe*'l tunda end müstilise diivana, kes peab uudishimulike pilkude eest varjuma. Tegelikult ei ole kindel, kas silmade

Lady Gaga ümmargused prillid on omamoodi kummardus John Lennonile, kes kandis sarnaseid prille.

varjamiseks andis algse tõuke soov fännide jaoks anonüümselt olla või hoopis filmiprojektoritest punaseks väsitatud silmad.

Massideni jõudmise oluline murrang toimus 1929. aastal, kui Sam Foster hakkas Ameerika randades esimesi massiliselt toodetud päikesepriidid pakku-

1936. aastal välja töötatud Aviatorsite parim reklaam oli Teine maailmasõda.

ma. Üheksa aasta pärast teatas ajakiri Life, et tegu on uue trendiga, mida järgivad tuhanded naised (tegelikult lausa miljonid, sest USA-s müüdi 1937. aastal pea 20 miljonit paari prille). Alates 1940-ndatest muutusid päikesepriidid vähemalt rannas kohustuslikuks aksessuaariks.

1960-ndatel tõstis valge raamiga suured päikesepriidid ikooni staatusesse Jacqueline Kennedy Onassis. Tema Diori prilli-

Filmiajaloo kullafondist: Audrey Hepburn suurte mustade päikesepriididega.

Inimene, keda päikesepriidideta on näinud vähesed: moelooja Karl Lagerfeld.

dest sai peagi märk hüüdninga Jackie O's, millega rõhutada oma elegantset üleolekut.

Ikooni staatuses prillid

Teised ikooni staatusesse tõusnud prillid tegi kuulsaks John Lennon. Neil ümmargustel klaasidel oli oluline roll noortekultuuris, sümboliseerides teatavat mässumeelsust. Sarnane tähendusväli tuleb nendega kaasa tänaseni, muutes ümmargused lamedad päikesepriidid ka 21. sajandi hipide ja punkarite lemmikuks. Need on olnud ka Mick Jaggeri, Boy

Kes oleks Ozzy Osbourne ilma ümmarguste prillideta? Fotod: AP, AFP / Scanpix; kaader filmist

George'i, Liam Gallagheri ja Ozzy Osbourne'i meelisprillid. Igal juhul on ümmarguste päikesepriidide taha varjunud rohkem kanepi- või herooiniseguseid silmi kui ühegi teise mudeli varju.

Päikesepriidide võiduloos ei saa rääkimata jätta ka Ray Banist, mille on globaalselt suureks mänginud eri filmikarakterid – näiteks Will Smith filmis „Men in Black“ ja Tom Cruise 1980-ndate kassahittides. Kusuures nende esimese mudeli, 1936. aastal hävituslenukite pilootidele tehtud Avia-

torsite parim reklaam oli kurbloolisel kombel Teine maailmasõda. Ning just neis prillides sooritas oma kanglastegusid ka Tom Cruise „Top Gunis“.

Erilise suuruse saavutasid prillid 1980-ndatel eredavärviliste raamide ja teiste edevate lisanditega. Täna on võimalik need üsna groteskselt sobides peamiselt karnevalidele või Elton Johnile. Kusuures nipiraamatud soovivad suuremaid raame suurema ninaga daamidele, et nina proportsionaalselt proportsionaalselt väiksem näiks. ●